

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ · ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 27^ο | ΑΘΗΝΑΙ | 15 ΜΑΪΟΥ 1913 | ΑΡΙΘΜΟΣ 1037

ΕΝΑ ΔΟΚΙΜΑΣΤΙΚΟΝ ΤΑΞΕΙΔΙ

Ἐνα δοκιμαστικὸν ταξεῖδι πρὸς τὴν αἰωνιότητα μετ' ἡμῶν κατατὸν τελευταῖον αὐτὸν καιρὸν νὰ ἐκπληρώσω τὰς πρὸς τὴν στήλην αὐτὴν ὑποχρεώσεις μου.

Ἦλθε στιγμή κατὰ τὸν μῆνα αὐτὸν τοῦ θριαμβευτικοῦ πανηγυριοῦ τῆς φύσεως, ποῦ ἐπίστευα ὅτι εἶχα κλείσει πλέον πᾶσαν δόσο-ληψίαν μετ' τὴν ζωὴν. Τὸ πρᾶγμα ἤρχετο φυσικὰ ἤρεμα, χωρὶς πόνους καὶ χωρὶς ἀγωνίας. Μία θερμοκρασία ὑψηλὴ, ποῦ εἶχεν ὁμως καὶ κυματισμοὺς πρὸς τὰ κάτω καὶ ἡ ὁποία ἐπέμενε ὄχι ἡμέρας, ἀλλὰ ἐβδομάδας χωρὶς διακοπὴν, πυκναὶ διαλήψεις ποῦ ἐφαίνοντο ὡς νὰ ἐξεκούριζαν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸ ὄργανον αὐτό, ποῦ παίζει ἀπὸ τὰ παιδικὰ μας χρόνια ἕως τὸ γῆρας μας κάθε εἶδους μουσικὴν μέσα μας, αὐτὴ ἦτον ὅλη μου ἡ ἀσθένεια.

Φαίνεται ὅτι εἶχα τὴν ἐξαιρετικὴν εὐτυχίαν ὁ μικρόκοσμος ποῦ ζῆ μέσα μας καὶ μεγαλώνει καὶ μᾶς καταπίνει ἕξαρτα νὰ φανῆ πολὺ διακριτικὸς μαζὶ μου. Ἐμεγάλωνεν, ὠπλιζετο, ἀναπτε πυρκαϊὰς γύρω του, ἀλλὰ δὲν ἐδάγκανε, δὲν ἐπλήγωνε, δὲν με ἐθασάνιζε με πόνους. Ἡ διακριτικότης αὐτὴ με ἐσυμφιλίωσε μετ' τὸ τέλος, πρὸ τοῦ ὁποίου τὸσον τρέμει καὶ ἀγωνιᾷ ἡ ἀνθρωπότης.

Ὅσον ἡμέραν μετ' τὴν ἡμέραν ἡσθάνομην τὰς δυνάμεις μου νὰ ἐλαττώνωνται, ὅσον ἐβλεπα τὴν ἀνησυχίαν τῶν ἰδικῶν μου γύρω μου,

τόσον ἡσθάνομην ὅτι κάτι ἀσύνηθες μετ' παρεμύνευε. Σιγά, σιγά ἐξοικειώθην μετ' τὴν ιδέαν αὐτὴν, ὥστε ἐπὶ τέλους τὴν ἀντίκρυσα μετ' γενναϊότητα, τὴν εὐρήκα πολὺ ὀλιγώτερον δυσάρεστον καὶ ὀδυνηρὰν παρ' ὅτι τὴν εἶχα φαντασθῆ ἄλλοτε. Κάθε ἐχθρὸς χάνει τὴν ἀγριότητα του, εὐθὺς ὡς λάβωμεν τὸ θάρρος νὰ τὸν ἀντικρύσωμεν πρόσωπον μετ' πρόσωπον καὶ νὰ συνειθίσωμεν εἰς τὰ κακὰ, τὰ ὁποῖα μᾶς ἐπιφύλαττει.

Ὅταν μάλιστα ἀρχίζομεν νὰ ἀναλύομεν τὸ πραγματικῶς ἀληθινὸν ἢ μὴ τῶν κακῶν αὐτῶν, ὅταν ἐξετάσωμεν τὰ συστατικὰ των, τότε ἐκπληττόμεθα διὰ τὴν πλάνην μας καὶ ζητοῦμεν συγγνώμην ἀπὸ τὸν ἐχθρόν.

Ὁ κοινὸς τῆς ἀνθρωπότητος ἐχθρὸς ἀφότου ὑπάρχει κύσμος εἶναι ὁ θάνατος. Διὰ νὰ εἰμεθα συνεπέστεροι πρὸς τὴν πραγματικότητα θὰ ἔπρεπε νὰ λέγωμεν ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς ζωῆς. Διότι ὁ θάνατος, ὅσον καὶ ἂν ἀνέκαθεν ζωγραφίζεται μετ' τὰ ἀπαισιώτερα χρώματα δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ ἓνας συνεχῆς καὶ αἰώνιος ὕπνος, μία ἀνάπαυσις, μία ἀπαλλαγὴ ἀπὸ κάτι ποῦ ἠξεύρομεν καὶ ἀπὸ τὸ ὅποιον δὲν μένομεν ἐνθουσιασμένοι παρὰ σπανιώτατα, καὶ μία μετὰβασις εἰς κάτι ἀγνωστον, ποῦ ἐπὶ τέλους δὲν ἡμπορεῖ παρὰ νὰ ἔχη καὶ τὰ εὐχάριστά του. Ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου ἀφότου ἤρχισε νὰ ἀναπτύσσεται καὶ νὰ κατορθῶν νὰ διεισδύῃ εἴτε διὰ τῆς ἐπιστήμης, εἴτε διὰ τοῦ ἐνστίκτου εἰς μερικὰ μυστήρια τῆς φύσεως

μογθεῖ καὶ βασανίζεται καὶ κοπιᾶζει διὰ τὸ ἀνακαλύψει τί γίνεται πέραν τοῦ τάφου, τί μένει ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος δὲν ἀποτελεῖται μόνον ἀπὸ σάρκα καὶ κόκκαλα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ κάπως εὐγενέστερα πράγματα.

Οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ τοῦ παλαιότερου πολιτισμοῦ, ἐφροντολόγησαν πλὴν τοῦ ὄρατου ἐξωτερικοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ κάτι ἀόρατον, τὸ ὁποῖον δὲν συναπέθνησκεν, ἀλλὰ ὑπῆρχε πλησίον τῶν ζώντων καὶ παρεχόλουθε τὰς πράξεις καὶ τὰς σκέψεις των. Ἡ διατήρησις τοῦ σώματος διὰ καταλλήλου ταριχεύσεως ἀνταποκρίνεται πληρέστατα εἰς τὴν ἰδέαν αὐτήν. Ὅταν ἡ ψυχὴ ἐπανήρχετο θὰ εὕρισκε τὸ ὄρατον σῶμα ἑτοιμον νὰ τὴν δεχθῆ καὶ πάλιν καὶ τότε αἱ τριπλῆς ἰδιότητες τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως θὰ ἐπανακτούσαν τὴν προτέραν τῶν ἁρμονίαν.

Οἱ Ἰνδοί, οἱ Κινέζοι καὶ ἐν γένει οἱ ἀρχαῖοι τῆς Ἀνατολῆς λαοὶ ἐπίστευσαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον εἰς τὴν ἰδέαν τῆς συνεχείας τῆς ζωῆς καὶ τῆς διατηρήσεως ὑπὸ διαφόρους μορφὰς τῶν σχέσεων τῶν ζωντανῶν μετὰ τοὺς νεκρούς. Αὐτὸ ἐξηγεῖ καὶ τὴν ἐγκρατῆσιν τῶν νεκρῶν εἰς τὸ ὠραιότερον μέρος τοῦ σπητιοῦ καὶ τὴν συχνὰ ἀπομόνωσιν τῶν ζωντανῶν μετὰ τὰς σκιάς των καὶ τὴν συνεννόησιν των, οὕτως εἰπεῖν, μετὰ τὸ παρελθόν εἰς κάθε ἐπίσημον τῆς ζωῆς των πράξιν. Αὐτὸ ἐξηγεῖ ἀκόμη ἴσως τὸ καύσιμον τῆς συζύγου μετὰ τοῦ νεκροῦ ἀνδρός τῆς, ὑποτιθεμένου ὅτι δὲν πρέπει νὰ χωρίζονται οὔτε εἰς αὐτὴν τὴν ζωὴν, οὔτε εἰς τὴν ἄλλην.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον οἱ ἀρχαιότατοι Ἀνατολικοὶ λαοί, οἱ ὁποῖοι ἐπίστευσαν εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν. Καὶ ὁ χριστιανισμὸς τὴν αὐτὴν ἠκολούθησεν ἀρχῆν. Μετὰ μόνον τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ κόλασις ἐξωγράφισθη μετὰ τὸν φερόν ἀπαίσιαν χρώματτα, ὥστε ὁ θάνατος διὰ τὸν φερόν ἴσως αὐτόν, νὰ ἔχη γίνῃ κατὰ παράδοσιν καὶ κληρονομικότητα πλέον κάτι φοβερόν, πρὸ τοῦ ὁποῖου δειλιά καὶ χάνει τὸ θάρρος του ὁ ἄνθρωπος.

Τώρα διὰ τοὺς ἀνεπτυγμένους ἀνθρώπους, δι' ἐκείνους τοὺς ὁποῖους ἡ ζωὴ δὲν συγκρατεῖ πλέον μετὰ δεσμούς πολὺ ἰσχυρούς, μετὰ πάθη μεγάλα καὶ ἀκράτητα, δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἠξέουρον νὰ βλέπουν γύρω των καὶ νὰ φιλοσοφοῦν ἐπὶ τοῦ ἀστάτου τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων, ὁ θάνατος δὲν ὀφείλει, δὲν πρέπει καὶ δὲν εἶναι τὸ φοβερόν τέλος, ἀλλ' οὔτε ὁ ἐχθρὸς ὁ μέγας πρὸ τοῦ ὁποῖου κάθε θάρρος ἐλλείπει.

Ἄλλως καὶ ἡ νεώτερη φιλοσοφία μετὰ τὰ διάφορα συστήματά της, κάθε ἄλλο παρὰ ἀπα-

κλείει τὴν μετὰ θάνατον ζωὴν, ἔστω καὶ ὑπὸ διαφόρους μορφὰς καὶ τύπους ἐξ ὧν μέχρι σήμερον ἔχουν ἐπικρατήσει.

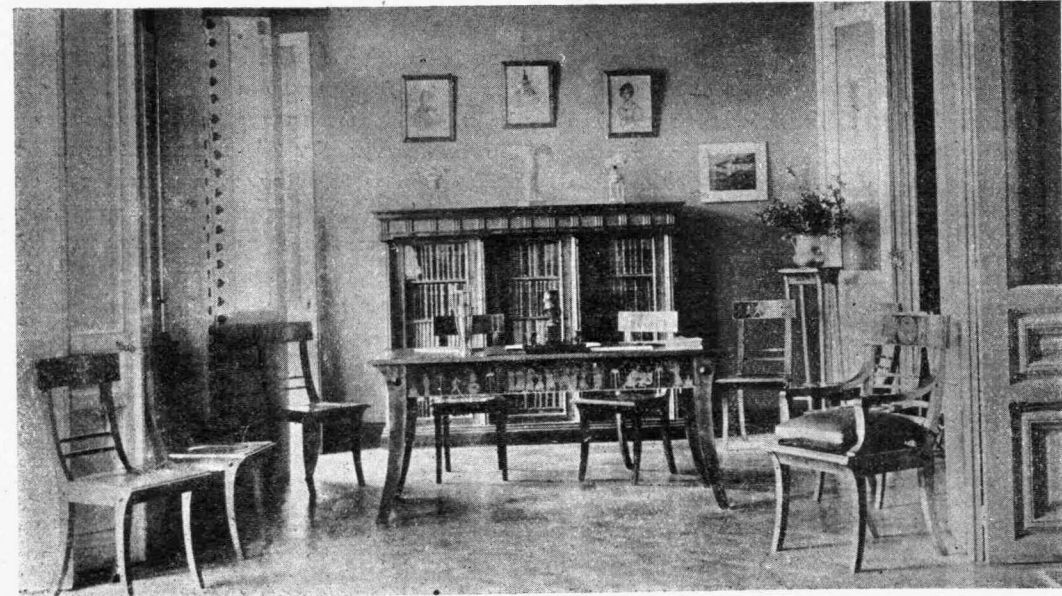
Τὰ σπουδαιότερα ἐκ τῶν νεωτέρων φιλοσοφικῶν συστημάτων, τῶν θεοσοφικῶν καὶ τῶν πνευματιστῶν μᾶς ἀναλύουν κάπως ἐπιστημονικώτερα καὶ πειστικώτερα καὶ μᾶς δίδουν ἐλπίδας βρασιμωτέρας περὶ τοῦ τί μᾶς περιμένει μετὰ τὴν ζωὴν αὐτήν. Πνεύματα μεγάλα ὅπως τοῦ Max Muller καὶ τῆς Annie Besant ὁμιλοῦν μετὰ τὸσαύτης πεποιθήσεως περὶ τῆς ἀνασκησεως, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ ἀνθρώπου, εἰς νέαν καθ' ἐπανάληψιν ζωὴν μετὰ τῆς τελικῆς αὐτοῦ ἐξιδανικεύσεως, ὥστε τὴν πεποιθισίαν των αὐτὴν νὰ μεταδίδουν εἰς τὰς μυριάδας τῶν ἀνεπτυγμένων καὶ σοφῶν, οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν τὰς σχολὰς των καὶ παρεχόλουθοῦν τὰς δοξασίας των.

Ἐγνώρισκα Ἑλληνίδα πολὺ ἀνεπτυγμένην καὶ πολὺ σοφὴν, ἡ ὁποία ἀφοῦ ἔχασε τὸ ἕνα μετὰ τὸ ἄλλο τὰ τέσσαρα παιδιὰ της, ἀφοῦ κανεὶς δεσμὸς πλέον δὲν τὴν συνεκράτει μετὰ τὴν ζωὴν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν μόνον πικρίας καὶ ἀπογοητεύσεως εἶχε ποτισθῆ, ἐπεδόθη εἰς μελέτας τοῦ πνευματισμοῦ. Ἦτο ἡ Ἑλένη Ἀλταμούρα ἡ πρώτη Ἑλληνὶς ζωγράφος καὶ πρώτη γυναῖκα καθηγήτρια τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολυτεχνείου πρὸ σαράντα περίπου ἐτῶν.

Φαίνεται ἐν τούτοις ὅτι καὶ αἱ θεοσοφικαὶ θεωρίαι τὴν εἶχαν ἐπηρεάσει, διότι ὡς μοῦ εἶχεν ἐξηγήσει ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τῆς εἶχε τόσον κατάρθωσει νὰ ὑψώσῃ τὴν συνείδησιν τῆς εἰς τελειότητα, ὥστε καὶ τοὺς φυσικοὺς ἀκόμη πόνους τῆς νὰ θεραπεύῃ διὰ τῆς δυνάμεως τῆν ὁποίαν ἀντλούσεν ἀπὸ τὴν πεποιθισίαν τῆς αὐτήν. Ἀποξενωμένη ἀπὸ τὸν κόσμον, προσηλωμένη εἰς τὴν ἰδέαν τῆς αὐτοτελειοποιήσεως καὶ τῆς πνευματικῆς τῆς ἐξιδανικεύσεως ἔζη εἰς ἕνα ἰδικόν της περιβάλλον εἰς τὸ ὁποῖον ἐβασίλευεν ἡ ἀγάπη, ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ἡσυχία τῆς ψυχῆς.

Εἰς στιγμὰς τελείας ἀπὸ τὰ γήινα ἀποσπασεῶς τῆς καὶ τελειότερου ἐξαγνισμοῦ ἤρχετο εἰς συνάφειαν μετὰ τὰ παιδιὰ της, ἔζη σχεδὸν μαζὺ των καὶ ἐπανεύρισκε τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν εὐτυχίαν, τὴν ὁποίαν εἶχε χάσει μετὰ τοὺς ἀλλεπαλλήλους θανάτους των.

Ὅταν τῆς ὁμίλησα διὰ τὴν ἐγκαταλειφθεῖσαν τέχνην τῆς, διὰ τὴν πολὺ μονωμένην ζωὴν τῆς, μοῦ ἀπήντησε. Ζῶ εἰς ζωὴν ἀνωτέραν ἀπὸ ὅλους σας καὶ εἰς τὰ ἔτη αὐτὰ τῆς μονώσεώς μου ἔχω διέλθει στάδια ἀνωτέρας ζωῆς, τὰ ὁποῖα μόνον μετὰ θάνατον διέρχονται οἱ περισσώτεροι ἄνθρωποι...

Αἱ αἰθουσαι εἰς τὰς ὁποίας εἶχον ἐκτεθῆ τὰ ἔργα τῆς κ. Φλωρᾶ Καραβία, ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ (Ἀρχαῖου ἑνθμοῦ).

Ὅ,τι σὰς λέγω μοῦ εἶπεν, δὲν τὸ εἶπα εἰς κανένα ἕως τώρα. Ὅ μὲ ἔπεραν ὠρισμένως γιὰ τρελλήν. Ἦδη τὸ νὰ τοὺς ἀποφεύγω καὶ νὰ ζῶ μόνη μου μετὰ τὸν ἐχυτον μου, εἰς τὸ μεγάλο αὐτὸ σπῆτι, ἤρχισα νὰ θεωροῦμαι ἀπὸ τὸν ὄχλον ἕνα εἶδος μαγίσσης καὶ τὸ σπῆτι μου σπῆτι φαντασμάτων».

Ἦμην πολὺ νέα κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ ὁμολογῶ ὅτι δὲν εἶχα ἰδέαν οὔτε τοῦ πνευματισμοῦ, οὔτε τῶν θεοσοφικῶν θεωριῶν. Ἴσως μάλιστα καὶ ἐγὼ κατὰ βάθος ἀμφέβαλα περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ μυαλοῦ τῆς γραίας μου φίλης. Ἐν τούτοις ἡ συμβουλή της νὰ διαβάσω ὅσα εἶχαν γραφῆ περὶ τῶν θεωριῶν αὐτῶν καὶ ἀπὸ τὰ ὀλίγα ἀλλὰ ἀρκετὰ ἐπίσημα βιβλία ἀπὸ τὰ ὁποῖα κατὰ καιροὺς ἐφυλλομέτησα, ἤρχισα νὰ σκέπτομαι διαφορετικὰ διὰ τὸ ἄγνωστον μετὰ τὴν ζωὴν αὐτὴν μέλλον.

Ἄν δ' ὄχι ἄλλο αἰ θεωροῖμαι αὐτὰ μετὰ ἐσυμφιλίωσαν μετὰ τὸν θάνατον τόσον, ὥστε καθ' ἡν στιγμὴν μοῦ ἐφάνη ὅτι ἡ πραγματικὴ συνάντησίς μου εὕρισκετο πολὺ προσεχῆς, οὔτε νὰ τὸν φοβηθῶ, οὔτε καὶ νὰ ἀνησυχῶσω.

Ἐπιθέτω δὲ ὅτι ἐκεῖνοι, ποῦ ἔχουν εἰδικώτερα μελετήσει τὰς θεωρίας αὐτάς, ὅτι οἱ πραγματικοὶ ὀπαδοὶ τῶν φιλοσοφικῶν αὐτῶν συστημάτων, ὠρισμένως καὶ μετὰ βεβαιότητος θεωροῦν τὸν θάνατον ὡς μεταβάσιν μᾶς ἀπὸ κόσμου ἀτελεστεροῦ εἰς τελειότερον, εἰς τὸν ὁποῖον εἴτε ἐπανευρίσκωμεν τοὺς ἰδικούς μας, δικτηροῦντες τὴν μνήμην, εἴτε ζῶμεν μετὰ νέους πάλιν δεσμούς, ἴσως ἀνωτέρους καὶ εὐγενεστερούς.

ΕΥΑΝΘΙΑ ΕΜΠΕΔΟΚΛΗ

Ἀπὸ θρήνου εἰς θρήνον. Ἀπὸ λύπης εἰς λύπην. Ἀπὸ πένθους εἰς πένθος. Ἡ ἐφετεινὴ ἀνοιξὶς ἐξεφύλλισε τὰ καλλίτερα ἄνθη τῆς ἐπάνω εἰς ἀγαπημένους νεκρούς, καὶ ἐστόλισε τάφους, ὑπὸ τοὺς ὁποῖους ἔκλεισαν βιβλία ζωῆς πολυτίμου καὶ εὐεργετικῆς.

Γύρω εἰς τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλληνίδος, μίαν ἀναγέννησιν ἣτις ἐκτείνει τὸν κύκλον τῶν καθηκόντων μας πέραν τῶν στενῶν ὁρίων τοῦ ἐγὼ καὶ τοῦ περὶ ἐμέ, ποῦ ἀπλόνει τὴν ἀγάπην καὶ τὰς φροντίδας μας εἰς ἀκτίνα εὐρυτάτην, ἡ ὁποία περιλαμβάνει εἰς τοὺς κόλπους τῆς ὅλους τοὺς δοκιμαζομένους καὶ ὅλα τὰ θύματα τῶν κοινωνικῶν ἀνισοτήτων, γύρω εἰς αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὴν ἀναγέννησιν ἡ νεκρὰ τὴν ὁποίαν κλαίωμεν σήμερον κατεῖχε μίαν ἐπιφανῆ καὶ ἐξέχουσαν θέσιν.

Τὴν ἐγνώρισκα πρὸ εικοσαετίας περίπου εἰς τὸ φωτογραφεῖον τῶν ἀδελφῶν Κάντα. Δύο κυρία εἶχαν προηγηθῆ καὶ μετὰ τὴν ζωὴν εἰσήγησιν πρὸς τὰς φωτογράφους ἐσυνιστοῦσαν νὰ μὴν τὴν κουράσουν, διότι ἦτο νευρική καὶ πάσχουσα.

Εἶχα φαντασθῆ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἀσθενοῦς καὶ παρεχώρησα ἀμέσως τὴν θέσιν μου διὰ νὰ μὴν ἔχη νὰ περιμένῃ. Ἐξάφνα ἡ θύρα ἤνοιξε καὶ μίαν κυρία μέσης ἡλικίας, λεπτή, πεταχτή, μετὰ ζωηρότατα μάτια, μετὰ φυσιογνωμίαν ποῦ

δικτηροῦσεν ἴχνη καλλονῆς λεπτῆς καὶ ἀρχοντικῆς κατέλαβε τὴν θέσιν μου.

Οὔτε νευρική, οὔτε ἀνυπόμονος, οὔτε καθολοῦ ἄρρωστη ἐφαίνετο. Ἀπὸ τότε ἕως τώρα ἂν καὶ ἐμεσολάβησαν τόσα ἔτη δὲν εἶχε σχεδὸν ἀλλάξει καθόλου. Τὸ ἴδιον κτένισμα πάντοτε, ἡ ἴδια λεπτότης καὶ εὐκίνησις, ἡ ἴδια ἐπιμέλεια εἰς τὴν κομψὴν καὶ καλαίσθητον ἐνδυμασίαν, τὸ ἴδιο νεανικὸν καὶ πετακτὸν περιπάτημα.

Ἄν καὶ μοῦ ἦτο ἀρκετὰ δυσάρεστον νὰ περιμένω, ὅμως τόσον συμπάθειαν ἠσθάνθη διὰ τὴν ἄγνωστον κυρίαν, τόσον μοῦ ἤρεσε τὸ λεπτότατα σκαλισμένον προσωπάκι της καὶ ἐν γένει ἡ καλλιτεχνικὴ σιλουέττα της, ὥστε νὰ ζητήσω νὰ μάθω ποία ἦτο. Τὸ ὄνομά της μοῦ ἦτο ἐντελῶς ἄγνωστον. Ἐνόησα ὅτι ἐπρόκειτο περὶ Ἀγγλοελληνίδων, διότι καὶ αἱ τρεῖς ὠμιλοῦσαν Ἀγγλικά καὶ ἂν καὶ δὲν ἀγαποῦσα τὰς ξενίζουσας κυρίας, ὅμως ἔφυγα μὲ μίαν ἐντύπωσιν ἐξαιρετικὴν διὰ τὴν ἄγνωστον μὲ τὴν ὁποῖαν τόσον συνεδέθη ἀργότερα καὶ τόσον ἀδελφικὰ συνειργάσθη ἐπὶ δέκα ὀλόκληρα χρόνια. Καὶ ἦτο φυσικὸν νὰ συνδεθῶμεν τόσον διότι ἦτο ἀπὸ τὰς ὀλίγας Ἑλληνίδας, αἱ ὁποῖαι ἀφοσιώνονται εἰς τὸ καλὸν μὲ ὅλην τὴν δύναμιν των. Μέσα εἰς τὴν ψυχὴν της ὑπῆρχε ριζωμένη, αὐτοφυής, ἔμφυτος ἡ ἀνάγκη τῆς εὐεργετικῆς δράσεως. Μητέρα καὶ ἀρχηγὸς πατριαρχικῆς οἰκογενείας, μὲ θυγατέρας καὶ υἱοὺς καὶ ἐγγόνια ἀριθμῶν ποῦ δὲν εἶναι πλέον τοῦ συρμοῦ διὰ τὰς εὐπόρους τάξεις τῶν ἐγωιστῶν, κατῴρθωνε νὰ ἐπεκτείνῃ τὸν κύκλον τῶν φροντίδων καὶ τῆς στοργῆς της εἰς ἐνεργείας ὑπερόχως εὐεργετικὰς διὰ τὴν ἀναμόρφωσιν μας τὴν οἰκογενειακὴν, διὰ τὰ παιδιὰ καὶ τὴν νεότητα, τὴν ἐλπίδα τοῦ μέλλοντος τῆς φυλῆς.

Ἡ Εὐαχνθία Ἐμπεδοκλῆ ἔζησε πολλὰ τῆς νεότητός της ἔτη εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἴσως εἰς αὐτὸ πρέπει νὰ ἀποδοθῇ ἡ τάξις, ἡ ἁρμονία καὶ ἡ αὐστηροτάτη ἐκτέλεσις τῶν υποχρεώσεων, τὰς ὁποίας ἀνελάμβανε εἰς οἰονδήποτε κύκλον δράσεως καὶ ἐνεργείας.

Συνεργάτις ἀπὸ τὰς πρώτας, ποῦ προσεκάλεσα κατὰ τὴν ἴδρυσιν τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑλληνίδων, Ἀντιπρόεδρος αὐτῆς καὶ συνιδρύτρια τῆς Ἐπαγγελματικῆς καὶ Οἰκοκυρικῆς Σχολῆς τῆς Ἐνώσεως, τῆς ὁποίας ὑπῆρξε καὶ ἀντιπρόεδρος καὶ ἔφορος τῆς μαγειρικῆς, καὶ στυλοβάτης μοναδικῆς ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτῆς, συνεργάτις πολῦτιμος τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων, ἀντιπρόεδρος καὶ ἔφορος ἐπὶ τῶν οικονομικῶν του, συνεργάτις τοῦ Τμήματος Νοσηλείας καὶ

ὑγιεινῆς τῆς Ἐνώσεως, ἰδύτρια καὶ ἔφορος τελευταίως τοῦ νηπιακοῦ ἐν Ἀθήναις Ἀσύλου τῶν παιδιῶν τῶν ἐπιστράτων, ἐμοίραζεν ἐξ ἴσου τὴν ἀνεξάντλητον ἐνεργητικότητά της εἰς ὅλα, πρώτη καὶ τακτικὴ κατὰ τὰς ὥρας τῆς ὑπηρεσίας, ἣν εἶχεν ἀναλάβει, τακτικὴ καὶ μεθοδικὴ μέχρι τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν.

Διακριτικὸν τοῦ χαρακτῆρος της: γλυκύτης, ἀβρότης καὶ ὑπομονῆς. Ἐλεγεν ὀλίγα καὶ ἔκαμνε πολλά, χωρὶς θόρυβον, χωρὶς ἐπίδειξιν, χωρὶς ρεκλάμαν. Λεπτῆ, λεπτῆ καὶ εὐκίνητος ὡς νέα, τύπου ἀριστοκρατικῆς καλλονῆς, ἥ ἴχνη ἔσωζε ζωηρότατα μέχρι τοῦ θανάτου της, ἐπιμελημένη καὶ κομψὴ καὶ ἐλέγαντο πάντοτε, ἄφηνε νὰ περνοῦν τὰ ἔτη ἀπ' ἐπάνω της, χωρὶς νὰ ἀφαιροῦν τίποτε ἀπὸ τὴν νεότητά της ψυχῆς της, ἀπὸ τὴν αἰωνίαν ἄνησιν μερικῶν προνομιοῦχων, ἀπὸ τοὺς ὁποίους τὸ γῆρας οὔτε τὴν ἀκμὴν ἀφαιρεῖ, οὔτε τὰς δυνάμεις μειώνει.

Συχνὰ μοῦ συνέβη νὰ θαυμάζω τὴν ἀντοχήν της καὶ νὰ ζηλεύω τὰς δυνάμεις της. Ὅταν κατὰ τὰς ψυχρὰς ἡμέρας τοῦ χειμῶνος, ἀδιάφορον ἂν ἔβρεχεν ἢ ἂν ἐγχοίνιζεν. ἤρχετο τακτικὰ πάντοτε εἰς τὰς δύο εἰς τὴν Ἐπαγγελματικὴν σχολὴν Τρίτην καὶ Παρασκευὴν, εἰς τὸ μάθημα τῆς μαγειρικῆς, καὶ ἔφευγεν εἰς τὰς πέντε, κάποτε καὶ εἰς τὰς ἕξ τὸ βράδυ, μὲ ἀλλαγὴν θερμοκρασίας ἀπὸ τὰς 30 τοῦ μαγειρείου εἰς τὰς ἕξ τοῦ υπαίθρου, ἔτρεμα διὰ τὴν ὑγίαν της.

Αὐτὸ ἐξηκολούθησε δέκα ἕξ κατὰ σειράν ἔτη μὲ δύο μόνον μηνιαίας ἀπουσίας κατὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου της καὶ τῆς ἀδελφῆς της. Ἀπὸ τὰς συνεδρίας τῶν σωματείων ἀπὸ τὰς ὁποίας τόσον ἀπουσιάζουν συνήθως τὰ μέλη, δὲν ἔλειπε ποτε ἤρχετο δὲ πάντοτε ἐν τέταρτον πρὸ τῆς ὥρας. Γιὰ τὰ παιδιὰ ἐλάμβανε πάντοτε ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον καὶ ὁσάκις ἐπρόκειτο νὰ ἀνακουφισθῆ κανὲν ἀπὸ τὰ θύματα αὐτὰ ἀτυχῶν ἢ ἀνοήτων γονέων ἦτο πρόθυμος εἰς κάθε εἶδους συνδρομὴν καὶ ἐνέργειαν.

Εἰς τὸ Λυκεῖον εἶχε ἀναλάβει τὴν οικονομικὴν ἐφορείαν μὲ ἐφόδια πολῦτιμα, τὴν τάξιν καὶ τὴν ἀκρίβειαν εἰς κάθε τι. Ὁ ἔλεγχος τῶν προμηθειῶν καὶ τῶν ἀγορῶν, ἡ νοικοκυρῶσύνῃ ἐν γένει τοῦ Λυκείου, ἡ διοργανῶσις ὑποδοχῶν, ἡ προμήθεια τῶν ἀναγκαίων, ὅλα αὐτὰ ἐγίνοντο τέλεια, χάρις εἰς τὴν οἰκοκυρικὴν καὶ μοναδικὴν οικονομικὴν της δεξιότητα.

Ἡ Εὐαχνθία Ἐμπεδοκλῆ χωρὶς νὰ εἶναι γυναίκα ἀπολύτως intellectuelle καὶ χωρὶς νὰ εἶχεν ἐγκύψει εἰς μελέτας φιλοσοφικὰς, κατεῖχε τὸ μυστήριον μιᾶς ἰδεώδους τελειότητος, ἡ ὁποία ἔφθανεν εἰς ὕψος ἀπρόσιτον σχεδὸν διὰ τὰς

σημερινὰς γυναῖκας. Τὸ οἰκοκυρικὸν μέρος τῆς ζωῆς, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὰ πραγματικὰ θεμέλια τῆς εὐτυχίας καὶ τὸ ὁποῖον εἶναι ἀνώτερον πάσης ἐπιστήμης καὶ πάσης τέχνης, διότι εἶναι ὁ πρῶτος παράγων τῆς ἁρμονίας καὶ τῆς ὠραϊότητος, τὸ μέρος αὐτὸ τὸ κατεῖχεν εἰς τὸν ὑψιστον βαθμὸν. Καὶ δὲν ἤξεύρω ἂν μία ὠραία εἰκὼν καλλιτέχνου θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποδώσῃ τόσον ἁρμονικὴν ἡρεμίαν καὶ ποίησιν ὅσην τὸ μαγειρεῖον τῆς κ. Ἐμπεδοκλῆ ἢ τὰ κελάρια τοῦ σπιτιοῦ της. Δὲν ἤξεύρω ἂν θὰ εἶναι πολλαὶ αἱ σημεριναὶ γυναῖκες ποῦ θὰ ἠμποροῦν νὰ σκορπίσουν γύρω των ἀρχὰς καὶ αἰσθημὰτα ζωῆς ἠθικῆς, εὐγενοῦς καὶ ἁρμονικῆς εἰς ὅλας τὰς λεπτομερείας της, ὅσον ἡ λεπτοφυὴς αὐτὴ γυναίκα, ἡ σεμνὴ καὶ ἡσυχη καὶ μετρίσφρων, ποῦ ἐμύριζε καθαρότητα καὶ ἀγνότητα ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἐναρμονιζόμενου πρὸς τὴν μεθοδικότητα μιᾶς φυσικῆς ζωῆς ὑπερόχως τελείας.

Τὸ κενόν, τὸ ὁποῖον ἀφίνει θὰ ἦτο δυσαναπλήρωτον δι' ὅλας ἡμᾶς καὶ δι' ὅλα τὰ ὑπὲρ τοῦ καλοῦ καὶ τῆς προόδου ἔργα, εἰς τὰ ὁποῖα ἀφιέρωνε τοιαῦτα σπάνια χαρίσματα, ἂν δὲν ἄφινεν ὀπίσω της υἱοὺς καὶ θυγατέρας ἀνταξίας της, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται πρὸ πολλοῦ εἰς τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον ἐκείνη τόσον τελείως ἐχάραξε.

Τὸ στοργικώτερον δὲ μνημόσυνον τὸ ὁποῖον θὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν ὠραίαν ψυχὴν της θὰ εἶναι ἡ συνέχισις παρ' αὐτῆς τοῦ ἔργου της. Ὁ καλλίτερος τρόπος συναφείας καὶ συνδέσμου διαρκούς μὲ τοὺς ἀγαπημένους μας, ἀπὸ τοὺς ὁποίους προσωρινῶς μᾶς χωρίζει ὁ θάνατος, εἶναι ἡ συνέχισις τῆς ἱστορίας τῆς ζωῆς ἐκείνων, εἶναι ἡ ἐνσάρκωσις μας εἰς τοὺς πόθους τὰς βλέψεις καὶ τὰ ἰδανικά των.

K. PAPPEN

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Παρίσι

Σήμερον ἐγένετο ἡ ἐναρξίς τῶν ἐργασιῶν τοῦ Διεθνoῦς Συμβουλίου τῶν Γυναικῶν, ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τῆς λαίδης Aberdeen. Τὸ Συνεδριον τοῦτο διοργάνωσε τὸ Ἐθνικὸν Συμβούλιον τῶν Γυναικῶν τῆς Γαλλίας μὲ πρόεδρον τὴν κ. Siegfried, ἣτις διεδέχθη τὴν ἀποθανούσαν πρόεδρον κ. Monod.

Ἡ μεγάλη τελετὴ τῶν ἐγκαινίων ἐγένετο εἰς τὴν Σορβόννην, προεδρεύοντος κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην τοῦ κ. Klotz, ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν. Εἰς αὐτὴν ἀντεπροσωπεύθησαν καὶ ἄλλαι ἐπίσημοι προσωπικότητες ὡς καὶ αἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Ἐθνικῶν Συμβουλίων τῶν διαφόρων χωρῶν τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς.

Ὁ λόγος τοῦ ὑπουργοῦ συντηρητικώτατος. Ἐξῆρε τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν τοῦ Διεθνoῦς Συμβουλίου, τὸ ὁποῖον μὲ τὰς ἀνά τὸν κόσμον ὄλον διακλαδώσεις του παρουσιάζει τὴν γυναικεῖαν δράσιν καὶ ἐνέργειαν ἐντελῶς συμπληγῆ καὶ μὲ εὐεργετικὰ διὰ τοὺς λαοὺς ἀποτελέσματα.

Ἡ κ. Aberdeen ἔλαβεν ἔπειτα τὸν λόγον καὶ ἐξέθεσε τὰς προόδους τῶν ἐργασιῶν τοῦ Διεθνoῦς Συμβουλίου τῶν Γυναικῶν, τονίσασα ὅτι χωρὶς νὰ ἀποκρούουν αἱ γυναῖκες, αἱ ἀντιπροσωπεύμεναι εἰς τὸ Συμβούλιον αὐτὸ τὰς νομίμους ἐνεργείας πρὸς ἀπόκτησιν πολιτικῆς ψήφου καὶ χωρὶς νὰ ἀποφεύγουν τὰς ἐνεργείας ταύτας, ὅμως ἔχουν καὶ ἄλλα σπᾶδια ἐργασίας συστηματικῆς διὰ τὴν κοινωνικὴν καὶ οἰκογενειακὴν εὐτυχίαν, ἐνεργείας αἱ ὁποῖαι τείνουν νὰ προστατεύσουν καὶ νὰ βελτιώσουν ὅλα τὰ κακῶς κείμενα εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἀνθρωπότητος.

Μετὰ τὴν Λαίδην Aberdeen ὠμίλησεν ἡ κ. Siegfried εὐχηθεῖσα τὸ καλῶς ἦλθον εἰς τὰς ξένας ἀντιπροσώπους καὶ ὀρίσασα τὸ πρόγραμμα τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου. Αἱ ξέναι ἀντιπρόσωποι ἀπήντησαν μὲ ὀλίγας λέξεις καὶ εὐχαρίστησαν τὸ Προεδρεῖον διὰ τὴν εὐγενῆ φιλοξενίαν.

Αἱ ἐργασίαι τοῦ Συνεδρίου ἀρχίζουσι τακτικὰ αὔριον εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ Μεγάρου τῶν πολιτικῶν Μηχανικῶν. Ὅλοι αἱ ἐκθέσεις τῶν διαφόρων ἀντιπροσώπων καθὼς καὶ τὸ πρόγραμμα τῶν ἐργασιῶν θὰ διανεμηθῇ αὔριον τὸ πρῶτ εἰς τὰ μέλη.

Ἡ ἐπίσημος Γαλλία λαμβάνει ἐπίσημως μέρος εἰς τὸ συνέδριον αὐτό, διὰ τῶν ὑποδοχῶν, ἃς διοργανῶνει πρὸς τὰ μέλη τοῦ Συνεδρίου. Ὁ Πρόεδρος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας καὶ ἡ κ. Πουαγκαρέ θὰ δεχθῶν τὰς ἀντιπροσώπους εἰς ἑορτὴν τῶν Ἡλυσίων, καθὼς καὶ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν.

Εἶναι λυπηρὸν ὅτι ἡ αἰφνιδία καὶ μακρὰ ἀσθένειά σας, σας ἠμπόδισε νὰ ἔλθετε ὡς εἴχετε ὑποσχεθῆ, ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἑλληνίδων, τὰς ὁποίας εἰς παρελθόντα συνέδρια τόσον ἐπιτυχῶς ἀντεπροσωπεύσατε.

MARIA MARTEN

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΟΥΛΑ ΜΕ ΚΑΡΔΙΑ

Ευρισκόμενη εις τήν θέσιν μου επάνω εις τήν δικαστικήν έδραν. Έδικάζαμεν τήν ημέραν εκείνην ένα χονδροῦσπανόν αλήτην, με κακόν πρόσωπον, κατηγορούμενον ότι είχε δολοφονήσει τόν άνδρα μιᾶς νόστιμης Μεξικανῆς γυναικούλας. Ἦτο ἡμέρα ἐκνευριστική θέρους καί οἱ μάρτυρες ἦσαν ὑπερβολικά πληκτικοί. Κανείς δέν ἐλάμβανεν ἐνδιαφέρον διά τήν δικαζομένην υπόθεσιν ἐκτός ἀπό τήν νευρικήν καί ἀνήσυχον Μεξικανήν. Ἠξεύρετε πῶς ἀγαποῦν καί πῶς μισοῦν αἱ γυναῖκες τῆς φυλῆς τῆς καί αὐτή εἶχεν ἀγαπήσει τόν άνδρα τῆς μέ ὄλην τῆς τήν δύναμιν. Καί τώρα ἡ ἀγάπη αὐτή ἐστρέφετο καί ἐξητμίζετο εις τρομερόν μῖσος κατὰ τοῦ δολοφόνου. Ἐκάθιτο ἐκεῖ καί θά ἔλεγε κνεῖς ότι ἐξερνοῦσεν ἀπό τὰ μάτια τῆς τὰ πύρινα τὸ μῖσος τῆς κατὰ τοῦ Ἰσπανοῦ. Ὁμολογῶ μάλιστα ότι ἀπό καιροῦ εις καιρόν τὰ βλέμματά τῆς ὄλα φωτιᾶ καί κεραυνός με ἐτρόμαζαν.

Εἶχα βγάλει τήν ρεδιγκόταν μου, καθίδρος με τὸ στόμα στεγνόν, με τήν γλῶσσαν ἐξωσάν σκύλλος, καί ἐκάπνιζα ένα τσιγάρον ἀπαίσιον, ἀπό ἐκεῖνα ποῦ μᾶς ἐσερβίριζαν τὰ χρόνια ἐκεῖνα εις τόν Ἅγιον Φραγκῆσκον. Οἱ ἔνορκοι εἶχαν βγάλει καί αὐτοὶ τῆς ρεδιγκότες των καί πλέοντες εις ποταμούς ἰδρωτός ἐκάπνιζαν. Οἱ μάρτυρες καί ὁ ὑπόδικος ἐπίσης.

Τὸ βέβαιον εἶναι ότι τήν ἐποχὴν ἐκείνην ένας δολοφόνος δέν ἐπροκαλοῦσε κανέν ἐνδιαφέρον, διότι ὁ κατάδικος συνήθως ἀθωώοντο ἀπό ἔνορκους, ποῦ ἐπερίμεναν, ὅταν θά ἤρχετο ἡ ἡμέρα των, νά λάβουν τήν ἀνταπόδοσιν τῆς ἐπιεικῆς των.

Εἰς τρόπον ὅστε ἂν καί ἡ ἐνοχοποίησις τοῦ Ἰσπανοῦ ἦτο φανερά, ἠξεύραμεν ότι θά ἦτο ἀδύνατον νά τόν καταδικάσωμεν, χωρὶς νά φανώμεν ὑπερβολικοὶ καί χωρὶς νά ἐνοχλήσωμεν κατ' ἀντανάκλασιν ὅλους τοὺς κατοίκους τοῦ τύπου.

Ἄλλ' ἡ γυναικούλα ἐκείνη ἐφάνετο ὡς νά εἶχεν ἀποφασίσει εις τὰ βάθη τῆς ψυχῆς τῆς τήν καταδικῆν τοῦ ἐνόχου. Με ἔβλεπε με μάτια ἰκετευτικά, ἐξήταζεν ἔπειτα ἐπὶ πέντε λεπτά τὰ πρόσωπα τῶν ἐνόρκων καί ἔπειτα ἔκρυβε τὸ πρόσωπόν τῆς εις τὰ χέρια τῆς μιᾶς στιγμούλα με τελείαν κούρασιν. Ἐπειτα ἀνεσήκωνε τὸ κεφάλι τῆς με περισσοτέρων ζωηρότητα καί ἀγωνίαν ἀπό πρίν.

Ἄλλ' ὅταν μετὰ τήν σύσκεψιν τῶν ἐνόρκων ἠκούσθη εις τήν σιωπηλήν αἴθουσαν ἡ ἀπόφα-

σις : Ὅχι ἐνοχος! καί ἀποτεινόμενος πρὸς τόν δεσμότην τοῦ εἶπε ότι ἦτο ἐλεύθερος, τότε εἶδα τήν γυναῖκα νά σηκώνεται κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ποῦ μοῦ ἐφάνη τόσον μεγάλη καί ὑψηλή, ὅσον ένα πλοῖον ἐβδομητὰ κανονίων. Καί εἶπε :

Δικαστά, πρέπει νά ἐνοήσω ότι ἐκήρυξες ἀθῶον τόν ἀνθρωπον αὐτόν, ὁ ὅποιος χωρὶς καμμίαν αἰτίαν ἐσκότωσε τόν άνδρα μου ἐμπρὸς εις τὰ μάτια μου καί εις τὸ μικρὸ μου παιδάκι ;

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀπόφασις, τῆς εἶπα.

Τότε χωρὶς ἄλλην λέξιν ἐστράφη πρὸς τόν ἀπαίσιον Ἰσπανόν, ἐτράθηξεν ἀπὸ τήν τσέπη τῆς ἐναπιστόλι καί ἐν πλήρει ἀκόμη συνεδριάσει τοῦ ἐτίναξε τὰ μυκλά.

Τὸ πρᾶγμα ἔγινε τόσον γρήγορον καί με τόσων ψυχραιμίαν, ὅστε ἐκίνησε τόν θαυμασμόν ὅλων μας. Θά ἤμουν δέ δυστυχῆς εις ὄλην μου τήν δικαστικήν ζωὴν, ἂν ἔχανα τὸ ὠραῖον αὐτὸ θέαμα.

Ἡ δίκη ἐσυνεχίσθη ἀμέσως διὰ νά ἀθώωση τήν δικαίαν ἐκτελέστριαν τοῦ νόμου, ἀλλὰ ὅλοι ἐβάλαμεν τῆς ρεδιγκότες μας διὰ τήν ἐπισημότητα τῆς νέας δίκης.

Ὅταν ἐτελειώσαμεν, ἐνηργήσαμεν συνεισφοράν μετὰ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως διὰ τήν ἠρωϊκὴν χήραν καί τὰ μικρά τῆς καί τῆς ἐστείλαμεν τὰ χρήματα εις τὸ χωριὸ τῆς, πίσω ἀπὸ τὰ βουνά, ὅπου εἶχε φύγει ἀμέσως.

Ὡ! τί γυναικούλα με καρδιά!

MARK TWAIN

Η ΨΗΦΟΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΒΟΡΕΙΟΥΣ

Ἐνῶ αἱ σφραζέτται τῆς Ἀγγλίας ἀναστατόνουν τόν κόσμον διὰ τήν ἀπόκτησιν πολιτικῶν δικαιωμάτων καί ἔχουν διοργανώσει σωστὴν ἐκστρατείαν ἀπὸ τήν ὁποίαν δέν λείπουν οὔτε τὰ ὅπλα, οὔτε αἱ ἐκρηκτικὰ ὕλαι, αἱ γυναῖκες τοῦ Βορᾶ ἤσυχαι, μετριοπαθεῖς καί ψυχραὶ ἐπιτυγχάνουν ὅτι θέλουν, χάρις εις τὸ χωρὶς προλήψεις πνεῦμα τῶν λαῶν τοῦ Βορᾶ.

Εἰς τήν Νορβηγίαν πρὸ ἐτῶν ἤδη καθὼς καί εις τήν Δανίαν καί Σουηδίαν αἱ γυναῖκες ἔχουν ἀστικά δικαιώματα καί ἐκλέγονται μέλη τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου. Τὸ περὶ πολιτικῶν δικαιωμάτων εἰσήχθη καί ἐψηφίσθη εις τήν Νορβηγίαν ἀπὸ τοῦ 1907 ὑπὸ ὄρους ὅμως

κάπως περιοριστικούς. Ἡ σχετικὴ συζήτησις εις τήν Βουλὴν δέν παρετάθη πέραν τῶν δύο ὡρῶν, καθὼς ἀπεφασίσθη ἀνευ ἀντιστάσεως ἡ παροχὴ ψήφου εις ἐγγάμους καί ἀγάμους γυναῖκας, ἡλικίας ἀνω τῶν εἴκοσι πέντε ἐτῶν, ὑπὸ τὸν ὅρον νά εἶναι κάτοχοι περιουσίας τῆς ὁποίας οἱ φέροι νά ἀνέρχωνται ἐτησίως εις τετρακοσίας μὲν κορώνας διὰ τὰς πόλεις, εις τριακοσίας δέ διὰ τὰ χωριά. Με τὸ σύστημα τοῦτο ὑπὲρ τὰς τριακοσίας γυναῖκας ἀπέκτησαν τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καί ἐκλεγέσθαι εις τήν Νορβηγίαν.

Κατὰ τὰς πρώτας ἐκλογὰς ἐξελέγη μόνον ἡ διδασκάλισσα Ἄννα Ρογαθὰ ὡς ἀναπληρωματικὸς βουλευτῆς καί ἐκλήθη ἀμέσως εις ἀντικατάστασιν τοῦ στρατηγοῦ Βρατλί, ὁ ὅποιος εἶχε μετακληθῆ εις ἀναδιοργάνωσιν τοῦ στρατοῦ. Ἡ νέα βουλευτὴς ὠμίλησε περὶ διεθνούς δικαιοσύνης κατὰ τρόπον, ὁ ὅποιος ἐπροκάλεσε τόν θαυμασμόν καί τὰ χειροκροτήματα ὁλοκλήρου τῆς Βουλῆς. Ἦδη κατὰ τήν ὑπόβληθεῖσαν καί παμφηφεί γενομένην δεκτὴν νέαν πρότασιν νόμου, αἱ γυναῖκες λαμβάνουν δικαίωμα ψήφου ὑπὸ ἀπόλυτον ἰσότητα, ὑπὸ τοὺς ἰδίους δηλαδὴ ὄρους με τοὺς άνδρας. Καί τοῦτο διότι αἱ μέχρι τοῦδε ἐκλεγείσαι ἦσαν μόνον πλούσιαι καί συνεπῶς συντηρητικαί, ἐνῶ διὰ τῆς καθολικῆς ψήφου ἐλπίζεται ότι τὸ ἐργατικὸν κόμμα θά ἐνισχυθῆ καί θά ἐπικρατήσῃ.

Ἡ καθολικὴ αὐτὴ ψηφοφορία τῶν γυναικῶν δέν πρόκειται νά μεταβάλλῃ πολὺ τὸ πολιτικὸν καθεστῶς εις Νορβηγίαν, μεθ' ὅλον τὸν ἐπικρατέστερον ἀριθμὸν τῶν γυναικῶν ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν. Ὡς γνωστὸν εις τὰ βόρεια κλίματα αἱ γυναῖκες εἶναι πολυαριθμότεραι ἀπὸ τοὺς άνδρας. Εἰς τήν Χριστιανίαν με τὸν νέον νόμον εἶναι πενήντα τέσσαρες χιλιάδες γυναῖκες ψηφοφόροι ἀπέναντι τριάντα ἐννέα χιλιάδων ἀνδρῶν μόνον. Καθ' ὄλην δέ τήν Νορβηγίαν ὑπολογίζεται ότι με τὸν νέον νόμον ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκλογέων γυναικῶν θά αὐξήσῃ κατὰ διακοσίας πενήντα περίπου χιλιάδας γυναῖκας.

Εἰς τήν Νορβηγίαν αἱ γυναῖκες δέν ἔχουν ἴδιον κόμμα, ἀλλ' ἀνήκουν εις τὰ ἤδη ὑπάρχοντα πολιτικὰ κόμματα, μετὰ τῶν ὁποίων τὰ φιλελεύθερα καί τὰ σοσιαλιστικὰ ἀριθμοῦν καί τὸν μεγαλύτερον ἀριθμὸν τῶν ὁπαδῶν γυναικῶν κατὰ τὸν νέον νόμον. Κατὰ τὸν παρελθόντα αἱ συντηρητικαὶ γυναῖκες, ἂν καί ἐξελέγησαν ἀπὸ τήν μεγάλην πλειονοψηφίαν τῶν φιλελευθέρων, ὅμως εὐθύς ὡς εὑρέθησαν εις τὰ πράγματα τοὺς ἐπολέμησαν μετὰ πείσματος.

Εἰς τήν εὐχολον ἐπιτυχίαν τῆς πολιτικῆς

χειραφετήσεως τῶν Νορβηγῶν γυναικῶν συνετέλεσε πολὺ ἡ ἔλλειψις ἀριστοκρατικῶν τάξεων καί οἱ Σκανδιναυοὶ φιλόλογοι καί ἠθικολόγοι. Ἄλλως τε καί ἐνεκα τοῦ κλίματος, τὸ ὁποῖον περιορίζει τὰς γυναῖκας ἐπὶ πολλοὺς κατὰ σειρὰν μῆνας μακρὰν τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, ἡ μόρφωσις των γίνεται σοβαρά, ἐγκυκλοπαιδικὴ καί ἐπεκτείνεται εις ἐπιστημονικὴν ἀνάπτυξιν πρώτης τάξεως. Γυνοῖκες χωρὶς καί τῶν πόλεων ἀδικρίτως μορφώνονται κατὰ τρόπον πολὺ ἀνώτερον ἀπὸ τὰς γυναῖκας τῶν ἠπιωτέρων καί γλυκυτέρων κλιμάτων.

Τὸ ἴδιον περίπου ἠμπορεῖ νά λεχθῆ καί διὰ τὰς γυναῖκας τῆς Δανίας. Καί αὐταὶ πρὸ ἐτῶν ἀπέκτησαν τὰ ἀστικά των δικαιώματα, κατὰ τὰς τελευταίας δέ δημοτικῆς ἐκλογὰς ἐξελέγησαν εις Κοπεγχάγην ἐπτὰ γυναῖκες δημοτικαὶ σύμβουλοι. Εἰς ὄλην δέ τήν Δανίαν ὑπάρχουν σήμερον ἑκατὸν εἴκοσι ἐπτὰ γυναῖκες δημοτικαὶ σύμβουλοι, ἐκ τῶν ὁποίων ὀγδοῆντα τέσσαρες ὑπανδρευμένοι.

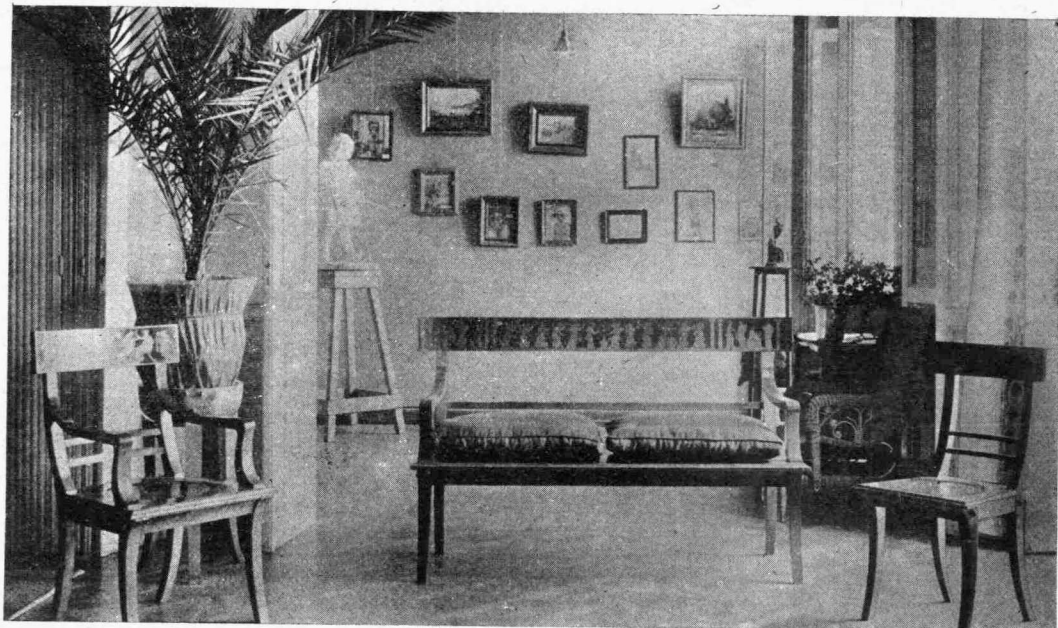
Εἰς τήν Σουηδίαν αἱ γυναῖκες ἔχουν ἐπίσης πρὸ ἐτῶν ἀποκτήσει τὰ ἀστικά των δικαιώματα, ἐπειδὴ δέ αἱ δημοτικαὶ σύμβουλοι εις Σουηδίαν λαμβάνουν μέρος εις τὰς ἐκλογὰς τῶν γερουσιαστῶν ὑπάρχει πιθανότης ότι ἡ μέλλουσα γερούσις θά ἐπικυρώσῃ τήν πρότασιν τῆς κάτω Βουλῆς περὶ παροχῆς πολιτικῆς ψήφου εις τὰς γυναῖκας, ἀφοῦ αἱ ἐκλογεῖς γυναῖκες θά ψηφίσουν μόνον γερουσιαστὰς προοδευτικούς.

ΟΙ ΔΥΟ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΙ

Δυὸ Κωνσταντίνοι σήμερα
φτερόνουνε τὸ Γένος :
ένας ποῦ ζῆ προσκυνητός
κι' ένας μαρμαρωμένος.
Καί σήμαντρο χαρμόσυνο
καλεῖ γιὰ τὸ μνημόσυνο
τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ παλροῦ,
ποῦ τὸν δοξάζουν θροῦλοι
κι' ἀθάνατη μᾶς ἄφησε
τοῦ Ρωμανοῦ τήν Πύλη.

Δυὸ Κωνσταντίνους τραγοῖ δοῦν
Λαὸς, Στρατοὶ καί Στόλοι :
τὸν ένα, ποῦ μαρμαρώσε
μὰ μίρα μες' στήν Πόλι,
τὸν ἄλλον ποῦ ζωντάνεψαν
καί μάρμαρα σιμά του,
ποῦ σὰν πουρπούλισμα πουλλοῦ
μοιάζει τὸ πέρασμά του,
κι' ἐδικητῆς ἐπέταξε
μες' στής σκλαβιάς τὸν θρηῖνο
κι' αὐτόν, ποῦ μνημονεύεται
'στὸν Ἅγιο Κωνσταντίνο.

Γ. ΣΟΥΡΗΣ

ΑΙΘΟΥΣΑ ΛΥΚΕΙΟΥ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ (Ἀρχαίου ῥυθμοῦ)

ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ ΜΟΥ

Ἐφθασεν ἡ ἡμέρα τῆς ὀμιλίας. Αἱ φίλαι μου καὶ οἱ ἰδικοί μου ἔχουν κάποιαν νευρικήτητα. Μοῦ δίδουν συμβουλὰς καὶ ὁδηγίας. Πρόσεξε νὰ μὴν πῆς πολλὰ καὶ τοὺς κουράσης. Μὴν ὀμιλήσης διὰ τὸ γυναικεῖον ζήτημα. Μὴν σὲ ἀπορροφήσῃ τὸ Λύκειον, τὸ τελευταῖον αὐτὸ ἔργον σου, ὁ Βενιαμὴν τῆς δράσεώς σου, μοῦ λέγει ἕνας φίλος.

Ἀκούω ὅλα καὶ ὅλους καὶ κρατῶ σημείωσιν τῶν παρατηρήσεών των.

Εἰς τὰς ἑννέα ἀκριβῶς εὐρισκόμεθα εἰς τὸν Σύλλογον. Ἐνας ascenseur μᾶς ἀναβιδάζει εἰς ἕνα διάδρομον, εἰς τὸν ὁποῖον τρέχουν τρεῖς τέσσαρες κύριοι νὰ μᾶς ὑποδεχθῶν. Εἶναι οἱ ἐν τέλει, τοὺς ὁποίους μοῦ παρουσιάζει ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ Συλλόγου κ. Νικολάου.

Εἰς μίαν μικρὰν αἴθουσαν ἀπαντῶ πρόσωπα γνωστά, ἐνῶ εἰς τὴν παρακείμενην μεγάλην τῶν διαλέξεων ἀκούεται θόρυβος πολλῶν εἰσερχομένων μάζῃ. Ὅλοι προσπαθοῦν νὰ τοποθετηθῶν εἰς τὰ ἐμπρὸς καθίσματα καὶ πολλοὶ περίεργοι προβάλλουν τὰ κεφάλια των καὶ μοῦ ρίπτουν βλέμματὰ σχεδὸν ἀνακριτικά. Ἐγὼ ἐξοκλουθῶ τὴν ὀμιλίαν μου μὲ τὴν Α.

Μακκρίτητα τὸν Πατριάρχην Φώτιον τὸν εὐφύστερον καὶ εὐγλωττότερον μεταξὺ ὄλων τῶν Ἑλλήνων ἱερωμένων.

Ἀπὸ ὅλους ποῦ θὰ μὲ ἀκούσων δὲν συλλογίζομαι παρὰ τὸν θυμᾶσιον αὐτὸν ρήτορα. Θέλω νὰ τὸν προδιαθέσω. Τοῦ δηλώνω ἀπροκαλύπτως ὅτι ἐγὼ ὀμιλῶ ἀπλῶς, ὅτι δὲν εἶμαι ρήτωρ... Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ αἴθουσα μέσα ἐγέμισε καὶ οἱ νεοερχόμενοι καταλαμβάνουν θέσεις εἰς τοὺς διαδρόμους καὶ τὰ παρακείμενα δωμάτια. Ὁ Πατριάρχης, αἱ Προξενικαὶ καὶ αἱ δικαστικαὶ ἀρχαὶ εἶναι ἤδη εἰς τὰς θέσεις των καὶ ἐγὼ περιμένω τὸν προσδύτερον τῶν ἀντιπροέδρων, ἱατρὸν κ. Λασκαρίδην, ὁ ὁποῖος πρόκειται νὰ μὲ παρουσιάσῃ εἰς τὸ κοινὸν καὶ ὁ ὁποῖος ἐμποδίσθη τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἀπὸ κάποιον αἰφνηδῶς παθόντα.

Ὁ κ. Νικολάου σπεύδει νὰ τὸν ἀναπληρώσῃ. Τὸ κοινὸν μᾶς ὑποδέχεται μὲ θερμὰ χειροκροτήματα. Ὁ κ. Νικολάου ἱατρός καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος νέος, ἔξυπνος καὶ ρητορικώτατος. Μεταξὺ τῶν ἐπιστημόνων τῆς Ἀλεξανδρείας περισσότεροι εἶναι φαίνεται οἱ ἱατροὶ καὶ δι' αὐτὸ ὀλόκληρον σχεδὸν τὸ Προεδρεῖον ἀποτελεῖται ἀπὸ ἱατροῦς. Ὁ ἀσθενῶν Πρόεδρος ἱατρός, οἱ ἀντιπρόεδροι ἱατροὶ καὶ ἡ πλειονοψηφία τῶν μελῶν, ὑποθέτω, ἐπίσης ἱατροί.

ΕΥΦΑΝΘΙΑ ΕΜΠΕΔΟΚΛΗ

- Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑλληνίδων.
- Ἀντιπρόεδρος τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων.
- Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἐπαγγελμ. καὶ Οἰκοκυρ. Σχολῆς τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑλληνίδων.
- Ἐφορος τῆς μαγειρικῆς τῆς ἄνω Σχολῆς.
- Ἐφορος τοῦ οικονομικοῦ καὶ Οἰκοκυρικοῦ Τμήματος τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων.
- Ἐφορος τοῦ Τμήματος Νοσοκομείας καὶ Ὑγιεινῆς τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑλληνίδων.
- Ἐφορος τοῦ Νηπιακοῦ Ἀσύλου τῶν μικρῶν τῶν Ἐπιστράτων.

Ο κ. Νικολάου δὲν μὲ παρουσιάζει ἀπλῶς, ἀλλὰ μοῦ πλέκει ἕνα ἐγκώμιον, διὰ τὸ ὅποιον κοκκινίζω ἀκόμη. Φαίνεται νὰ ἔχη παρκαλοῦθῃ τὴν δράσιν μου, νὰ εἶναι φεμινιστὴς καὶ προοδευτικὸς ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι βλέπουν εὐχαρίστως τὴν γυναῖκα νὰ προάγεται καὶ οἱ ὅποιοι τὴν θεωροῦν ὡς πολῦτιμον παράγοντα τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς προόδου τῶν λαῶν.

Ἦδη πρὸ ἔτους, νομίζω, ὁ κ. Νικολάου ὠμίλησεν εἰς τὸν Ἐπιστημονικὸν Σύλλογον περὶ γυναικός. Ἡ εἰσήγησις του εἰς τὸ θέμα μου γίνεται, ἂν καὶ ἐκ τοῦ προχείρου, μὲ πολλὴν δεξιότητα καὶ ἐrudition. Καὶ ὅταν ἐτελείωσε εἶχα σχεδὸν λησμονήσει ὅτι θὰ ὠμιλοῦσα ἐγὼ ἐκεῖνο τὸ βράδυ. Τὸν ἐχειροκρότησα μαζὴ μὲ τοὺς ἄλλους, ἕως καὶ περισσότερον καὶ ἀφοῦ μὲ τὰς τελευταίας του λέξεις μοῦ εἶχε δώσει τὸν λόγον, ὠμίλησα.

Τί εἶπα; Ὅχι ἀπλῶς τὸ αἰώνιον ἐγκώμιον τῆς γυναικός. Ὅχι τὴν δι' αὐτῆς ἐξέλιξιν τῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Ὁμίλησα διὰ τὴν Ἑλληνίδα μόνον, ἡ ὅποια ὑπῆρξε μεγάλη, ὅταν παντοῦ ἄλλοῦ ἀκόμη αἱ γυναῖκες ἦσαν ἄσημοι καὶ ταπειναί, ἡ ὅποια παντοῦ καὶ πάντοτε ἐσκόρπισε φῶς εἰς τὸν δρόμον τῆς, ἡ ὅποια καὶ σήμερον τὸσον περιφνή κατέχει θέσιν.

Ὁμίλησα ἀκόμη καὶ διὰ τὰ δικιωματὰ τῆς τὰ πολιτικὰ μὲ κάποιον ὅμως ἐπιφύλαξιν διὰ τὸν τόπον μας. «Διὰ τὸ ὄχι;» μὲ διακόπτει τὴν στιγμὴν αὐτὴν κάποιος ἐκ τῶν καθισμάτων τῶν ἐπισήμων. Ἦτο ὁ κ. Χοῦδᾶς.

Τοῦ ἀπήντησα ἀμέσως, ὅτι θέλω καὶ τὸ κοινὸν καὶ αὐτὴν τὸσον τελείως παρεσκευασμένους, ὥστε νὰ δυνήθῃ νὰ ἐργασθῇ ἐπὶ βάσεων εὐγενεστέρων, νὰ διερῶσθῃ τὰ κακῶς κείμενα, νὰ ἐξυψώσῃ τὴν οἰκογένειαν, τὰ ἔθνη καὶ τὴν ἀνθρωπότητα.

Ὁ κ. Χοῦδᾶς, ὁ πρόεδρος τῶν Ἑλληνικῶν δικαστηρίων ἦτο ὁ δεύτερος φεμινιστὴς τὸν ὅποιον ἐντὸς ἐνὸς τετάρτου ἀπῆντων εἰς τὸ ἀκροατήριόν μου. Ἐπιστήμων διακεκριμένος, φυσιογνωμικὰ ἐπιβλητικὴ, κεφαλὴν ἀπὸ τοὺς εὐφροστέρους καὶ πλέον διαπρεπεῖς ὁ Ἑλληὶν δικαστικὸς παρκαλοῦθε τὸν φεμινισμόν, τὸν ἐννοεῖ καὶ τὸν ἐπιδοκιμάζει καθ' ὅλην του τὴν ἔκτασιν.

Εἰς μίαν μελέτην του ἀφιερώνει ὀλόκληρον κεφάλαιον εἰς τὸ ζήτημα τῆς ψήφου, καὶ ἀναφέρει τοὺς λαοὺς εἰς τοὺς ὁποίους ὁ πολιτισμὸς βρῖναι μὲ βήματα γιγάντεια, ἀκριβῶς ἕνεκα τῆς παροχῆς ψήφου εἰς τὰς γυναῖκας.

Ἡ Ἀλεξάνδρεια λοιπὸν ἡ πόλις τοῦ ἔμπο-

ρίου καὶ τοῦ βαμβάκιου, ὅπως τὴν λέγωμεν ἡμεῖς οἱ intellectuels, μοῦ ἐπεφύλασσε μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ αὐτὴν τὴν ἔκκληξιν. Νὰ ἔχη μεταξὺ τῶν διαπρεπεστέρων ἐπιστημόνων τῆς φεμινιστῆς πρώτης γραμμῆς. Ὅτι δὲ καὶ τὸ κοινὸν καὶ ἐννοεῖ καὶ δὲν ἀποδοκιμάζει τὰς ιδέας αὐτὰς ἀπεδείχθη, διότι οὐδεὶς διεμαρτυρήθη, οὐδεὶς ἐπέκρινεν ἢ ἐμειδίασε κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μικρᾶς ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς γυναικείας ψήφου συζητήσεώς μας.

Ἐνῶ ἔταν πρὸ δύο χρόνων ὑπεβλήθη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν πρότασις ἀντικαταστάσεως τῶν ἀνδρῶν ἀπὸ τὰς γυναῖκας κατὰ τὰς ἐνορικὰς ἐκλογὰς, προκειμένου ἀπλῶς περὶ ἐκκλησιῶν καὶ θρησκευτικῶν καθηκόντων, βουλευταὶ καὶ ἀπὸ τοὺς νεωτέρους μάλιστα ὁ κ. Στράτος ἐξηγέρθη κατὰ τῆς προτάσεως καὶ ἐν μέσῳ εἰρωνικῶν ἐπιφωνημάτων καὶ γελῶτων κτεκεραύνωσε τὸν προτείναντα τὸν λογικῶτατον τοῦτον νεωτερισμὸν κ. Ζαΐμην.

Ἀπὸ τὴν ὀμιλίαν μου αὐτὴν δὲν ἤξεύρω ἂν τὸ ἀκροατήριόν μου ἀπεκόμιεν εὐχάριστον καὶ κάποιον καλὴν ἀνάμνησιν, μεθ' ὅλας τὰς ἐνθουσιώδεις ἐπευφημίας καὶ τὰς κολακευτικὰς τοῦ τύπου κρίσεις.

Δὲν ἤξεύρω, ἂν ὁ σπόρος, τὸν ὅποιον ἠθέλησα νὰ ρίψω εἰς τὰς ψυχὰς τῶν γυναικῶν, ἔπεσε καταλλήλως καὶ ἂν θὰ καρποφορήσῃ, ὥστε καὶ ἡ ἐν Ἀλεξάνδρεια δράσις των νὰ ἐπεκταθῇ εἰς κύκλον εὐρύτερον καὶ γενναιότερον. Δὲν ἤξεύρω ἂν τὰ ὑπάρχοντα εἰς ὅλους τοὺς κλάδους στοιχεῖα πρωτίστης γραμμῆς θὰ ἐνωθῶν διὰ νὰ ἀποτελέσουν τὸν πυρῆνα μιᾶς πνευματικωτέρας καὶ εὐγενεστέρης ἀπὸ κοινῆς δράσεως. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἤξεύρω εἶναι ὅτι ἐγὼ ἀπεκόμισα τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὁ ἕξω Ἑλληὶν, εἴτε εἰς τὰ μεγαλῆτερα κέντρα τοῦ πολιτισμοῦ ζῇ, εἴτε καὶ εἰς πόλεις δευτερευούσης σημασίας ὑπὸ τὴν ἔποψιν αὐτὴν, γίνεται ἀνώτερος καὶ τελειότερος καὶ μᾶλλον εὐπρόσιτος εἰς τὴν ἀποδοχὴν ιδεῶν, πρὸ τῶν ὁποίων ὁ Ἑλληὶν τοῦ τόπου μας διστάζει καὶ δυσπιστεῖ.

Καὶ ἀκριβῶς ἡ πεποίθησις αὐτὴ μοῦ δίδει μεγάλως ἐλπίδας διὰ δράσιν γενναιότεραν, καὶ πνευματικωτέραν τῶν ἐκεῖ Ἑλληνίδων, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναμφιβόλως θὰ ὑποστηριχθῶν ἀπὸ τοὺς ἄνδρας.

Ὅπως δὴποτε ἡ βραδεῖα ἐκείνη εἶναι ἡ ὠραιότερα τῆς ἐν Αἰγύπτῳ διαμονῆς μου καὶ εὐγνωμονῶ εἰς τὰ μέλη τοῦ Συλλόγου, τὰ ὁποῖα διὰ τῆς ἐπιμονῆς των μὲ ἔπεισαν νὰ ἀνταποκριθῶ εἰς τὴν εὐγενῆ ἐπιθυμίαν των.

K. PAPPEN

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΑΣ

Σὲ μιὰ κριτικὴ κάποιου δράματος, ὁ Ἑρμοῦνας εἶπε πῶς ἡ Ἑλληνίδα, ὅσο ἂν ξέρει ξένες γλώσσας καὶ πιάνο, ἔμεινε «προστυχοῦσαι ἐπαρχιώτισσα».

Ἄν καὶ ἡ κρίσις αὐτὴ δὲν μπορεῖ, βέβαια, νὰ ἐφαρμοσθῇ γενικῶς, σὲ πολλὰς περιστάσεις ὅμως εἶναι δίκαιη.

Πόσες ἀπὸ μᾶς, ἀπὸ ἀγάπη γιὰ τὰ παιδιὰ μας, νομίζοντας πῶς τὰ ὠφελοῦμε, γινόμαστε ἕνα μὲ αὐτὰ γιὰ νὰ κρύψουμε ἀπὸ τὴν πατέρα μίαν ἀταξία, ἕνα κακὸ βαθμὸ, ἕνα ψέμα. Ὅλη μας ἡ ἔννοια εἶναι νὰ σώσωμε τὸ παιδί μας ἀπὸ τὴν πατρικὴ τιμωρία, δὲ διστάζομε καὶ σὲ ψέμα ἀκόμη νὰ καταφύγομε. — «Πὲς πῶς ἔχασες τὸν ἔλεγχόν σου». — «Πὲς πῶς σὲ πονοῦσε τὸ κεφάλι καὶ δὲν ἔκανες τὸ μάθημα». — «Πὲς... πὲς... πὲς...» Καὶ δὲν βλέπομε τὴν ἠθικὴ βλάβη, τὴν τρομερὴ βλάβη ποὺ κάνομε τοῦ παιδιοῦ μας, ἐγκαρδιώνοντάς το στὴ δολιότητα.

Ἐκεῖνο ὅμως δὲν ξεχνᾷ τὴν ψευτιά ποὺ συντροφικὰ εἶπε μὲ τὴν Μητέρα, δὲν ξεχνᾷ τὴν πονηρίαν ὅπου πρόστρεξε μαζὶ τῆς, μὲ τὴν ἔγκρισή της γιὰ νὰ γελάσει τὸν αὐστηρὸ ἀλλὰ δίκαιον πατέρα· ὅσο ἂν ἐκείνην τὴν ὥρα τοῦ συμφέρου ἢ συμμαχία τῆς μητέρας, ἐντούτοις δὲν τῆς συγχωρεῖ ποτὲ τὴν ἀναδρία τῆς, τὴ δολιότητά της, οὔτε τῆς ἔχει εὐγνωμοσύνη γιὰ τὴν ἐπιείκειά της ποὺ τὴν νοιώθη κακὴ, ἔστω καὶ ἂν τὴν ἐκμεταλλεύεται ἐκείνην τὴν ὥρα ποὺ τοῦ συμφέρου.

Τὸ παιδί ἔχει φοβερὴ λογικὴ· στὴν πρώτη περίστασις θὰ κάνει τὸ λογαριασμὸ στὸ κεφάλι του, πῶς ἂν δὲν ἦταν κακὸ νὰ γελάσει τὸν πατέρα σύμφωνα μὲ τὴν μητέρα, ἄλλο τόσο δὲν εἶναι κακὸ νὰ γελάσει τὸν πατέρα μουσικὰ ἀπὸ τὴν μητέρα, καὶ τὴν μητέρα νὰ γελάσει μόνον τῆς ἀνάγκη. Καταστρέφεται μέσα του τὸ ἠθικὸ θάρρος νὰ ὁμολογήσῃ τὸ σφάλμα του καὶ νὰ ὑποστῇ τὴ δίκαιη τιμωρία· ἡ πονηρία καὶ ἡ ψευτιά κατανατοῦν σὲ λίγο νὰ τοῦ φαίνονται φυσικὰ ὅσο καὶ τὸ νὰ τρώγει καὶ νὰ ἀναπνέει, γίνονται «ἀνάγκη» στὴ ζωὴ του· καὶ ὅσο πῶς πονηρὸ εἶναι, καὶ ὅσο κρύβει καλύτερα τὴν ψευτιά του τόσο θεωρεῖ τὸν ἐαυτὸ του πῶς κατορθωτικὸ.

Ἄλλως τε τὸ παράδειγμα τῆς πονηρίας θὰ τοῦ τὸ δώσει πρώτη αὐτὴ ἡ μητέρα, κάθε φορὰ ποὺ θελήσει νὰ ἀπιάσει» τὸ παιδί της

καὶ νὰ ἀνακαλύψῃ μιὰ ψευτιά ἢ μιὰν ἀταξία. Χαρακτηριστικώτατο εἶναι τὸ ἀκόλουθο ἐπεισόδιο, παρμένο ἀπὸ ἕνα ἀπὸ τὰ ἀξιοθρήνητα παιδικὰ ἀναγνώσματα μὲ τὰ ὁποῖα ἀνατρέφονται τὰ παιδιὰ μας.

Μιὰ μητέρα ἀνακαλύπτει πῶς ἕνα ἀπὸ τὰ παιδιὰ της, χωρὶς νὰ ξέρει πῶς, ἔφαγε γλυκίσματα ἀπηγορευμένα· τὰ φωνάζει λοιπὸν ὅλα καὶ ρωτᾷ ποῖος τὸ ἔκανε· ὅλα ἀρνοῦνται. Ἡ μητέρα ἀμέσως καταφεύγει στὴν ἀηδέστερη πονηρία. — «Βλέπετε αὐτὸ τὸ βιβλίον;» λέγει, «ἔχει μέσα εὐχές· ἐγὼ θὰ διαβάσω μίαν εὐχὴ καὶ θ' ἀρχίσουν τὰ φρούδια νὰ πέφτουν μὲς τὰ μάτια ἐκείνου ποῦ πῆρε τὰ γλυκά.» Ἐννοεῖται πῶς ὁ μικρὸς κλέφτης καὶ ψεύτης σήκωσε τόσο ψηλὰ τὰ φρούδια του, ὥστε ἡ εὐγενικὴ μητέρα τὸν ἀνεκάλυψε.

Τί φρικτότερον παράδειγμα ἀνατροφῆς; Ποιὲς μποροῦσαν νὰ εἶναι οἱ σκέψεις τοῦ παιδιοῦ σὰν ἀνακάλυψε τὴν πονηρίαν τῆς μητέρας; Ποιὰ ἡ ἐντύπωση τῆς ψυχῆς του ὅταν στοχάστηκε πῶς ἂν δὲν ἦταν τὸσον κουτό, ἂν εἶχε λίγη περισσότερη πονηρίαν ἀπὸ τὴν μητέρα, θὰ τὴν γελούσε μιὰ χαρά;

Καὶ τότε ἀρχίζει τὸ συνορισί, ποῖος ἀπὸ τὴν μητέρα καὶ τὸ παιδί θὰ δείξει μεγαλύτερη πονηρίαν.

Ἄραγε στὸ χέρι τῆς πρόστυχης αὐτῆς γυναικείας ψυχῆς δὲ βρίσκονταν ἄλλο μέσον νὰ ξεμολογήσῃ τὸ παιδί της, νὰ τὸ κάνει νὰ αἰσθανθῇ τὴν ἀσχημιά τῆς πράξης του ἀπέναντι τοῦ ἑαυτοῦ του, χωρὶς νὰ ξεπέσει ἐκείνη στὴν ἀηδέστερη πονηρία;

Ἐδῶ κρίνομε τὴν «προστυχοῦσαι ἐπαρχιώτισσα.»

Τὸ κακὸ ποὺ ἔκανε τὸ παιδί, γι' αὐτὴν δὲν εἶναι τὸ ἠθικὸ του λάθος, ἀλλὰ τὸ πρακτικὸ, δηλαδὴ τὸ ὅτι ἔφαγε τὰ γλυκά· καὶ ἡ πονηρία τῆς ὅλη δουλεύει νὰ μάθει ποῖος ἔφαγε τὰ γλυκά. Ἡ ψυχὴ τῆς δὲν εἶναι ἀρετὰ ἀνεπτυγμένη γιὰ νὰ καταλάβῃ πρῶτα ἢ ἴδια, ὕστερα νὰ μάθει καὶ στὸ παιδί της πῶς παίρνοντας κρυφὰ τὰ γλυκά ἔκανε κάτι ἀτιμὸ ποὺ τὸ λερώνει, καὶ λέγοντας ὕστερα ψέματα, γιὰ νὰ ξεφύγῃ τὴ δίκαιη τιμωρία, ἐπρόσθεσε στὴν πρώτη ἀτιμία μίαν ἀνανδρία καὶ μιὰ δεύτερη ἀτιμία ἀκόμη πῶς ἀσχημῆ, ποὺ τὸ λερώνει ἀκόμα περισσότερον. Οὔτε εἶναι σὲ θέσι ἡ μητέρα αὐτὴ νὰ σκεφθῇ πῶς ἐξευτελίζοντας τὸ παιδί της, ὅπως τὸ ἔκανε, ἐμπρὸς στ' ἀδέλφια του, ἐμπρὸς τῆς, καὶ προπάντων ἐμπρὸς στὸν ἑαυτὸν του, ἢ τοῦ ἔκαμε στὴν ψυχὴ πληγὴ ποὺ ἡ ἐνθύμησις τῆς θὰ λερώσει, θὰ μαρᾶνει τὴ φιλοτιμία καὶ τὴν ὑπερηφάνειά του,

καὶ θ' ἀφήσει σημάδι ἀσθηστο διὰ τὸ μέλλον, ἢ χειρότερα, μετὰ τὴ συγχώρηση, σὺν ξεχαστέῃ τὸ σφάλμα τὸ παιδί θὰ υποτιμῆσει τὴν κακὴν του πράξιν ὅπως καὶ τὸν ἐξευτελισμὸν ποῦ τοῦ ἔκανε ἡ μητέρα· γιατί ἡ λογικὴ θὰ τοῦ ἀποδείξει πὼς ἂν μία τέτοια μεγάλη ντροπὴ ξεχάστηκε, θὰ πεῖ πὼς δὲν ἦταν καὶ τόσο μεγάλη ὥστε τὴ φαντάστηκε στὴν ἀρχή.

Ἔτσι ἀρχίζει καὶ ἀδυνατεῖ ἡ φιλοτιμία του ἢ ἠθικὴ του χαλαρώνει, κρίνει τίς χειρότερες του πράξεις μὲ ἐπιείκειαν, καὶ σὺν πράξεις ποῦ ὅλοι τίς κάνουν καὶ ὅμως βγαίνουν ἀπὸ κεῖ χωρὶς βλάβη.

Γιὰ νὰ τοῦ γίνῃ μάθημα γερὸ, ἔπρεπε τὸ παιδί νὰ βγῆ ἀπὸ τὸ σφάλμα του ἀνυψωμένο, ὄχι ταπεινωμένο. Ἡ μάνα ἔπρεπε νὰ τὸ δουλέψῃ τὸ παιδί της μὲ τρόπο ποῦ νὰ ξεμολογήθῃ αὐτοθέλημα, ἔπρεπε νὰ τοῦ δώσει τὸ μέσον νὰ ἐξαγοράσῃ τὸ λάθος του, ἀνεβάζοντας τὴν ψυχὴν του, μὲ βαθειὰ μετάνοια, ἀνώτερα ἀπὸ τὸ ἴδιο αὐτὸ λάθος. Μὰ καὶ ἂν τὸ παιδί δὲν ὠμολογοῦσε, καὶ ἡ μητέρα ἔκαμνε πὼς δὲν τὸ ἐνόησε, πάλι θὰ ἦταν τὸ κακὸ λιγώτερον· τὸ μάθημα θὰ γίνονταν καὶ θὰ ἔπαινε τόπο μεγάλο ἂν ἔλεγε ἡ μητέρα, — «Σὲ πιστεύω, γιατί ξέρω πὼς δὲ θὰ καταδεχθεῖς νὰ ξεπέσεις, ὡς τὴν ψευτιά.» Δὲν νομίζω νὰ ὑπάρχει παιδί μικρὸ ποῦ νὰ μὴ συγκινηθεῖ τότε καὶ ξεσπάσῃ στὰ κλάματα καὶ ὁμολογήσῃ τοῦλάχιστον τέτοιο σκληρόκαρδο παιδί δὲν ἀπῆντησα ἀκόμα, ὅσα καὶ ἂν ἐγνώρισα, οὔτε εἶναι φυσικὸ νὰ ὑπάρχει· μὰ καὶ ἂν ὑπῆρχε, πάλι τὸ μάθημα θὰ γίνονταν βαθὺ καὶ τρομερὸ, γιατί τὸ παιδί θὰ αἰσθάνονταν πὼς «ἐντούτοις ξέπεσε ὡς τὴν ψευτιά,» καὶ ἡ συνείδησή του θὰ βασανιστεῖ τόσο ἀνυπόφορα, ποῦ δὲ θὰ θελήσει ποτὲ πιά νὰ ξαναβρεθεῖ στὴ φρικτὴ αὐτὴ θέση.

Καὶ στὸ μεταξύ θὰ αἰσθανθῆ τὴ φιλοτιμία του δυνατώτερα, θὰ θελήσει νὰ δώσει ἀφορμὴν στὴ μητέρα του καὶ στοὺς ἄλλους νὰ τὸ σέβονται γιὰ τὴν τιμιότητά καὶ τὴ φιλαλήθειά του.

Ἄν περάσῃ ἓνα τέτοιο μεγάλο καὶ σοβαρὸ σφάλμα χωρὶς τιμωρία, τὸ κακὸ δὲν εἶναι πολὺ σημαντικό, φθάνει νὰ νοιώσῃ τὸ παιδί τὸ σφάλμα του. Σημαντικὸ εἶναι νὰ φυλάξουμε τὴν ψυχὴν τοῦ παιδιοῦ μας ἀπὸ τὴν πληγὴν ποῦ δὲν μπορεῖ παρὰ ν' ἀφήσει ἀσχημα ἀποτελέσματα.

Ἔτσι σχηματίζονται οἱ ψυχῆς τῶν παιδιοῦν καὶ μαθαίνουν τὴν τιμιότητα, τὴν ἀξιοπρέπεια, τὴν ὑπερηφάνεια· ἔτσι σχηματίζονται χαρακτηριστές.

Βέβαια, γιὰ νὰ φθάσῃ ἡ μητέρα στὸ ἀπαι-

τούμενο ἀποτέλεσμα, δὲν πρέπει ν' ἀρχίσει σὺν εἶναι τὸ παιδί μεγάλο, ἀλλ' ἀπὸ μωρὸ, μὲ τὰ πρῶτα χάρδια, μὲ τίς πρῶτες λέξεις ποῦ θ' ἀρθρώσει.

Ἡ Ἀγγλίδαν μητέρα τὴ λέξι «ψέμμα» οὔτε τὴ λέγει ποτὲ στὸ παιδί της· θὰ τοῦ πεῖ—«Σὲ ξέρω ἀνίκανο νὰ πεῖς μὴν ἀναλήθεια» Καὶ δὲν εἶναι ὑποκρισία ἢ ἀλλαγὴ τῆς λέξης· ἀπὸ μικρὸ μαθαίνει τὸ Ἀγγλόπαιδο πὼς τέτοια ἀτιμία εἶναι ἢ ψευτιά, ποῦ καὶ ἡ ὀνομασία της ἀκόμη λερώνει τὸ στόμα.

Ἔμεῖς λέμε τῶν παιδιοῦν μας, χωρὶς καὶ νὰ σκεφθοῦμε τέτοιες λεπτότητες.—«Μὴ λὲς ψέματα!—Θὰ σὲ δείρω ἂν μοῦ πεῖς ψέματα.—Αὐτὸ ποῦ λὲς εἶναι ψέματα.» Καὶ ἀναμεταξύ μας, τὴσὴ συνήθεια ἔχομε ν' ἀκούμε καὶ νὰ λέμε «ἀναλήθειες», ποῦ ἡ ἐκφορὰ τῆς ἐκπληξῆς μας, σὺν ἀκούσῃ τίποτε ἀπρόοπτο, εἶναι ἢ βρώμικη λέξι, ποῦ δὲν μᾶς πειράζει καὶ πιά.—«Μπᾶ! ψέματα!» Καὶ στὴ διήγησή μας, — «Σοῦ εἶπα τὸ καὶ τὸ ψέματα;» τὸ ρῶτημα ἔρχεται φυσικώτατα σὺν νὰ εἶναι πρᾶμα συνειθισμένον καὶ παραδεκτὸ νὰ λέμε καὶ ν' ἀκούμε ψέματα.

Ἄκουσα μιὰ μητέρα Ἀγγλίδαν νὰ λέγει στὸ παιδί της, ἔξη χρονῶν ἀγοράκι, — «Μὴ σὲ σταματήσῃ καμιὰ δειλία, μίλησε σὺν ἀντρας ποῦ εἶσαι, πὲς παληκαρία τὴν ἀλήθειαν.»

Ἔτσι μαθαίνει ἡ μητέρα αὐτὴ τὸ μικροῦταικο ἀγοράκι της νὰ σκέπτεται τὸν ἐξυτὸν του ὡς ἀντρα ποῦ δὲν πρέπει νὰ ξεπέσει σὲ μικρότητες καὶ σὲ ταπεινὰ λοζὰ μέσα.

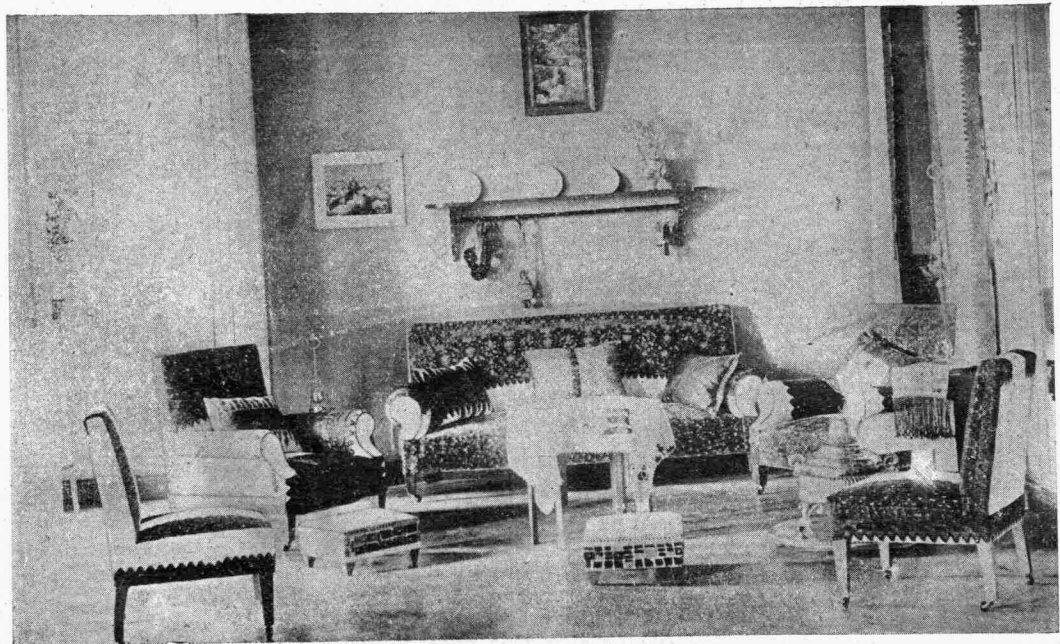
Ἄπὸ τοὺς στοχασμοὺς τῆς κ. Δέλτα

Ἡ ΕΘΝΙΚΗ ΜΑΣ ΖΩΗ ΕΙΣ ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Δὲν ὑπῆρχεν ἀμφιβολία ὅτι ἡ ἐθνικὴ μας ἀναγέννησις ἢ ὀφειλομένη εἰς τὸν πόλεμον θὰ ἔφθανεν ἕως τὸ σχολεῖον, ἢ θὰ ἐξεδηλυτο ὀριστικώτερα καὶ ζωηρότερα εἰς αὐτό.

Διότι πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα δέκα πέντε χρόνια, ὅταν τὸ ἔθνος ἐν γένει ἐφαίνετο νὰ κοιμᾶται ἀδρανὲς καὶ περιοριζόμενον εἰς μικρὰ καὶ ἀσήμαντα, τὸ σχολεῖον ἐξυπνοῦσε, ἠλεκτρίζετο καὶ μετέδιδεν ἀπὸ τὸν πατριωτικὸν αὐτὸν ἠλεκτρισμὸν ἀρκετοὺς σπινθῆρας εἰς τὴν κοινωνικὴν μας ζωὴν.

Οἱ διδάσκαλοί μας μετὰ τὸν ἀτυχῆ μας πόλεμον τοῦ 97, ἤρχισαν νὰ αἰσθάνωνται περισσότερο ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους ὅτι καὶ αὐτοὶ ἦσαν ὑπεύθυνοι διὰ τὴν κατὰπτωσιν τῆς φυλῆς. Καὶ οἱ νεωτεριστικώτεροι ἀπὸ αὐτοὺς ἤρ-

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

χισαν νὰ ἐργάζωνται μὲ ἐνθουσιασμὸν παρ' ὅλην τὴν σχολαστικότητα τῶν προγραμμάτων καὶ τὴν ἀθλιότητα τῶν βιβλίων, τὰ ὅποια τὸ κράτος ἐπιβάλλει εἰς ὅλον ἐν γένει τὸν Ἑλληνικὸν μικροκοσμὸν.

Ἀποτέλεσμα τῆς ἐργασίας αὐτῆς εἶναι οἱ στρατιῶται τῆς χθὲς, εἶναι αἱ μητέρες καὶ αἱ ἀδελφαὶ καὶ αἱ γυναῖκες ποῦ ἐνέπνευσαν ἡρωισμόν καὶ ἐβοήθησαν ἐκ παραλλήλου τὸ σχολεῖον εἰς τὸ ἀναμορφωτικὸν ἔργον του.

Αὐτὰς τὰς σκέψεις ἔκαμνα, ὅταν πρὸ ὀκτώ ἡμερῶν παρακολουθοῦσα καὶ ἐγὼ ἐδῶ εἰς τὴν μεγάλην αὐλὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ γυμνασίου τῶν ἀρρένων τὰς ἐξετάσεις τῆς γυμναστικῆς τοῦ Ἀβερωφείου Παρθεναγωγείου.

Ἡ Ἑλληνοπούλες μας δὲν εἶναι τῶρα πλέον τὰ κοριτσάκια τὰ χλωμά καὶ τὰ ἀσθενικά ποῦ σκοτώνονται τὰς ἡμέρας αὐτὰς εἰς τὴν μελέτην τῆς γραμματικῆς μόνον καὶ τοῦ συντακτικοῦ, ὅπως ἐγένετο εἰς τὰ ἰδικὰ μας χρόνια.

Τῶρα αἱ ἐξετάσεις αἱ ἐπίσημοι, ἐδῶ τοῦλάχιστον, γίνονται μόνον εἰς τὴν γυμναστικὴν, εἰς τὰ τραγούδια τὰ ἐθνικὰ καὶ πατριωτικὰ καὶ εἰς τοὺς Ἑλληνικοὺς μας χορούς. Τὰ κορίτσια φαίνονται μὲ ὅλα αὐτὰ, ὅτι εἰς τὸ σχολεῖον μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πνεύματος ἐφρόντισαν νὰ τοὺς δυναμώσουν καὶ τὸ σῶμα νὰ τῆς κάμουν γερές, δυνατὲς μὲ ἀντίλη-

ψιν τῆς ζωῆς ὑπὸ τὴν καλὴν τῆς ὄψιν. Ἡ γυμναστικὴ τῶν δὲν ἦτο αἰ μὴχανικὰ μόνον κινήσεις τῶν νευροσπάστων, ὡς συνήθως συμβαίνει, ἀλλ' ἦτο τὸ ἀληθινὸ ζῦπνημα καὶ ζετέντομα τῶν μυῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματος μαζή. Ὅταν τὴν γυμναστικὴν συνεπλήρωσαν οἱ Ἑλληνικοὶ χοροὶ μὲ τὰς ὠραίας καὶ ἀπαλὰς κινήσεις καὶ μὲ τὴν λεβεντιὰν ποῦ τοὺς χαρακτηρίζει, καὶ τὰ ἐθνικὰ τραγούδια μὲ τὸσον αἰσθημα τότε ὅλοι ἀντελήφθησαν, ὅτι αἱ διδάσκαυσαι καὶ διευθύνουσαι τὰ γίλιχ περίπου Ἑλληνοκόριτσα τῆς ἐδῶ παροικίας, ὄχι μόνον ἔφθασαν τὸν ἐθνικὸν σκοπὸν, ποῦ τὸ σχολεῖον πρέπει νὰ ἐπιδιώκῃ, ἀλλὰ καὶ ὑπερέβησαν κάθε ἀπαίτησιν καὶ κάθε προσδοκίαν. Μάτι δὲν ἔμεινε ἀδάκρυτον, οὔτε εἰς τοὺς χορούς μας τοὺς ἐθνικοὺς, οὔτε εἰς τὰ τραγούδια, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸ «Ἐπήραμε τὰ Γιάννενα» ἐχειροκροτήθη μὲ ἰδιαιτέρον ἐνθουσιασμὸν καὶ ἐπανελήθη κατ' ἀπαίτησιν τοῦ Πατριάρχου, καθὼς δὲ καὶ οἱ χοροὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους δὲν ἔλειψεν οὔτε ὁ ὠραῖος πυρρῦχος, δηλ. ὁ Κρητικὸς Πεντοζάλης. Ὁ ἐνθουσιασμὸς ὅλων μας δὲν περιγράφεται. Νοερῶς καὶ ἡμεῖς εὐρέθημεν γιὰ μιὰ στιγμὴ εἰς τοὺς κατὰκτεθέντας τόπους καὶ αἱ ψυχὰί μας μίαν φορὰν ἀκόμη ἠσθάνθησαν τὸν συγκλονισμὸν ποῦ μόνον ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν πατρίδα προκαλεῖ.

Ὁ Πατριάρχης μὲ θερμὰ καὶ ὠραία λόγια διερμήνευσεν ὅτι ἡσθάνομεθα ὅλα καὶ ὅλοι μας τὴν στιγμὴν ἐκείνην καὶ εὐχρήθη γρήγορα νὰ τραγουδήσουν τὰ παιδιὰ μας ὅτι ἐπήραμε καὶ τὴν Πόλι. Ἡ διευθύντρια κ. Στάμπα, ἡ ψυχὴ ὅλης αὐτῆς τῆς ὠραίας κινήσεως, καθὼς καὶ αἱ διδάξασαι κυρίαι ἐδέχθησαν ὄχι πλέον συγχαρητήρια, ἀλλὰ τὴν ἔκφρασιν τῆς εὐγνωμοσύνης ὅλων μας διὰ τὰς ἀληθμονήτους στιγμὰς, ποῦ ἐπεράσαμεν εἰς τὴν ὠραίαν ἐορτὴν καὶ διὰ τοὺς κόπους ποῦ κατάβαλλον διὰ τὴν μόρφωσιν τῶν ἐδῶ Ἑλληνίδων.

Ἄλεξάνδρεια

ΠΑΡΕΠΙΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΑ

Η ΘΕΙΑ ΙΩΑΝΝΑ

Ὁ Λουλοῦ δὲν εἶναι ἀκόμη πέντε χρόνων, ἀλλὰ νομίζει ὅτι πρὸ πολλοῦ ἤκουε νὰ ὀμιλοῦν διὰ τὴν θεῖαν Ἰωάννα. Τώρα μόνον ἦτο ἡ πρώτη φορὰ ὅπου ὀμιλοῦσαν εἰς αὐτὸν καὶ τὴν ὠνόμαζαν ἔτσι. Ἔως τότε ὅταν ἦτο εἰς τὸ τραπέζι μὲ τοὺς γονεῖς του, καθισμένος σὲ μιὰ ψηλὴ κάρικλα, προσέχων εἰς κάθε λέξιν, ἀκόμη καὶ εἰς ἐκείνας ὅπου δὲν ἐννοοῦσε, — καὶ αὐταὶ ἰδίως τοῦ ἐφάνιντο θαυμάσιαι καὶ πολύτιμοι, — ἡ μητέρα του εἶχε εἰπῆ « ἡ ἀδελφὴ μου Ἰωάννα » καὶ καμμὶξ φορὰ, « αὐτὴ ἡ δυστυχὴς Ἰωάννα » μὲ τόνον οἴκτου καὶ παρρησίας. Καὶ ὁ πατέρας του ἀπεκρίνετο : « καὶ ἡ ἀδελφὴ σου Ἰωάννα » μὲ τόνον ὅπως διόλου διαφορετικόν, τὸν ὅποιον ὁ Λουλοῦ ἐγνώριζε καλὰ : τόνον αὐστηρότητος, ἢ κατηγορίας, ἢ ἐνοχλήσεως. Ἄλλ' ἔτι ἡ ἀδελφὴ αὐτῆ τῆς μητέρας του ἦτο καὶ θεῖα του αὐτὸ δὲν τὸ ἐγνώριζε· τὰ παιδιὰ χάνονται εἰς τὰς ἀποχρώσεις αὐτὰς τοῦ λόγου, αἱ ὁποῖαι προσαρμόζουσι μὲ διάφορα ὀνόματα τοὺς βχθμούς τῆς συγγενείας.

Πᾶν ὅτι ἐγνώριζεν, ἦτο ὅτι ἡ κυρία αὐτὴ ἢ ἡ δεσποινὴς Ἰωάννα, ἢ ὁποῖα ἦτο ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρός του, ἦτο αἰτία φιλονεικιῶν εἰς τὴν οἰκογένειαν. Καὶ ἐφκντάζετο ἐπίσης ὅτι ἐγίνοντο φιλονεικίαι διότι ὑπῆρχε κάποιος « μυστικόν ». Τὰ μυστικά, εἶναι τὰ πράγματα διὰ τὰ ὁποῖα οἱ μεγάλοι νομίζουν ὅτι δὲν ὀμιλοῦν ἐμπρὸς εἰς τὰ μικρά, ἀλλ' ὀμιλοῦν.

Καὶ ἀπὸ τινος καιροῦ, αἱ φιλονεικίαι εἶχαν γίνεαι πολὺ ζωηρά καὶ χωρὶς προφυλάξεις. Ἐὰν ὁ Λουλοῦ ἦτο εἰς ἡλικίαν νὰ ἐννοήσῃ, θὰ ἐννοοῦσε. Ἡ μητέρα του ἔλεγε : « Εἶχε κάποιον δυστυχίαν » εἶναι ἀλήθεια, ἀλλ' αὐτὸ συνέβη πρὸ τούτου καιροῦ. Καὶ ἡ ζωὴ τῆς, ἔκτοτε, ἢ

ζωὴ τῆς, ξέρεται πολὺ καλὰ ὅτι ὑπῆρξεν ἀξιόπρεπης καὶ τιμιότητι. Καὶ ἀφοῦ ἀπέθανε, αὐτὸ τὸ δυστυχισμένον μικρὸ ! Ἀφοῦ δὲν ἔχει αὐτὸ πλέον σήμερον, ἀφοῦ δὲν ἔχει τίποτα ! » Ὁ πατέρας τοῦ Λουλοῦ ἀπεκρίνετο : « Ὅλα αὐτὰ δὲν ἐμποδίζουν ὅτι τὴν ἐδιώξες ἀπὸ τὸ σπῆτι σου, ὡς μιὰ ἀθλία καὶ ὅλος ὁ κόσμος τὸ γνωρίζει, καὶ ἂν ἔλθῃ ἐδῶ ὅλος ὁ κόσμος θὰ τὸ ξαναθυμηθῇ. Αὐτὸ δὲν εἶναι διόλου ἀξιοπρεπὲς μὲ τὰς σχέσεις μας. Δὲν ἐννοεῖς τὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν μᾶς βάζεις. Ἐγὼ τὴν βλέπω ἀπὸ τώρα, καὶ δὲν βλέπω παρὰ αὐτὴν

Τότε ἡ μητέρα τοῦ Λουλοῦ ἄρχισε νὰ κλαίῃ, σιγά, σιγά, ἢ ἐγίνετο μεγάλη σιωπὴ ὀλόγυρα εἰς τὸ τραπέζι, ἐνῶ ὁ Λουλοῦ ἔπρωγε τὸ κύβό του. Ἡ Ἰωάννα αὐτὴ, τὴν ὁποίαν δὲν ἐγνώριζε, τοῦ ἐφάνετο ὅτι ἐπολιορκουσε τὸ σπῆτι, καὶ ὅτι ὅλο τὸ σπῆτι ἦτο γεμάτο ἀπὸ τὴν αἴθρον σκιάν τῆς.

Καὶ ἦτο διὰ τὸν Λουλοῦ κάτι ἀπείρως λυπητερόν, ἀπείρως συμπαθές, ἕνας μέγας νὰ εἶνε δυστυχὴς, διότι ἦτο δι' αὐτὸν ἕνα ἀκατανόητον μυστήριον : οἱ μεγάλοι εἶνε ὑπεράνω τῶν παιδιῶν, ὅπως οἱ Θεοὶ ὑπεράνω τῶν ἀνθρώπων.

Τώρα λοιπὸν τοῦ ἔλεγαν ὅτι τὸ μεγάλο αὐτὸ πρόσωπον τὸ πολὺ δυστυχὲς ἐπρόκειτο νὰ ἔλθῃ, καὶ ἐκτὸς τούτου τὸ ὠνομάζαν « θεῖαν του ». Δὲν εἶχε ποτὲ θεῖαν, ἐνῶ ἐγνώριζε ἄλλα μικρὰ παιδιὰ τὰ ὁποῖα εἶχαν τὸ προνόμιον αὐτὸ καὶ τὰ ἐζήλευε. Αἱ θεῖαι εἶνε ὄντα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν διαταγὰς νὰ δίδουν εἰς τὰ παιδιὰ, αἱ ὁποῖαι εἶνε πλησίον τους, αἱ ὁποῖαι παίζουν μαζὶ τους καὶ κάμνουν τὰς μικρὰς ἐπιθυμίας των. Καὶ αὐτὴ ἦτο ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἡ μητέρα του ὠνόμαζε « ἡ ἀδελφὴ μου Ἰωάννα », καὶ εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε συμβεῖ κάτι φοβερόν. Τὴν ἐπερίμενε μὲ ἀνυπομονησίαν.

Ἦλθεν ἕνα πρῶτ' μὲ πολὺ ὀλίγας ἀποσκευὰς. Ἦσαν εἰς τὴν ἐξοχὴν, πρὸ ὀλίγου εἶχε βρέξει καὶ ὁ Λουλοῦ διεσκέδαζε εἰς τὸ περιβόλι μὲ τοὺς σαλιάγγους. Ἡ θεῖα Ἰωάννα δὲν ἦτο πλέον πολὺ νέα, ἀλλὰ δὲν ἦτο καὶ γρη῏α : ὀλίγον νεωτέρα τῆς μητέρας του καὶ ἦτο ὅλη ἔσπρη καὶ μαύρη. Μαῦρον τὸ φέρεμά της, χωρὶς ταντέλλες, χωρὶς στολισματα, μαῦρον τὰ μαλλιά της, ἀλλὰ κατάλευκον τὸ πρόσωπόν της καὶ ὠχρὰ αἱ πνευαὶ της, καὶ τὰ μακρὰ χέρια κατάλευκα καὶ αὐτὰ, ἄσπρος καὶ ὁ κολλαρισμένος γιακὰς της ὁ ὅποιος ἐδείχεν ἐξέχον τὸ σκῆλον της. Εἶχε ἐπίσης ὀλόγυρα εἰς τὰ μάτια της δύο βαθειοὺς κύκλους μαύρους, οἱ ὁποῖοι ἔκκαμν μεγάλην ἐντύπωσιν εἰς τὸν Λουλοῦ, χωρὶς νὰ ξέρῃ διατί.

Ἡ μητέρα του τὸν ὠδήγησε πρὸς αὐτὴν καὶ εἶπε :

— Ἰδοὺ ὁ Ἐρρῖκος.

.. Ὁ Λουλοῦ ἐδιόρθωσε ἡ θεῖα Ἰωάννα καὶ ἔσκυψε νὰ τὸν φιλήσῃ.

Τότε ὁ Λουλοῦ ἤκουσε ὅτι ὀμιλοῦσαν δι' αὐτὸν εἰς τὰ γράμματα τὰ ὁποῖα ἡ μητέρα του ἔγραφε τόσον συχνά, ὅταν δὲν ἦτο κανεὶς εἰς τὸ σπῆτι.

Ἡ θεῖα Ἰωάννα ἔριξε ἕνα βλέμμα ὀλόγυρα της καὶ ἐρώτησε μὲ ὕφος μικρὰς φοβισμένης κόρης :

— Καὶ ὁ σύζυγός σου ;

— Ὁ ἐκπνέθη, διὰ τὸ πρόγευμα, εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Λουλοῦ.

Κατόπιν ἐγίνε σιωπὴ, καὶ ὁ Λουλοῦ ἐξαφνα ἐφοβήθη, ὅπως ὅταν ἔκανε καμμὶν ἀταξίαν καὶ ἀνησυχοῦσε τί θὰ τοῦ ἔλεγαν.

Κατόπιν ἔως εἰς τὸ πρόγευμα ὁ Λουλοῦ δὲν ἤξευρε τίποτε. Ἡ μητέρα του καὶ ἡ θεῖα Ἰωάννα ἀνέβηκαν εἰς τὸ δεύτερον πάτωμα εἰς τὰ δωμάτια τους. Ἐβγαζαν τὰ πράγματα ἀπὸ τὸ μικρὸ μπαούλο βέβαια, ἀλλ' ἰδίως ὀμιλοῦσαν ἀδιακόπως. Πότε, πότε ὁ Λουλοῦ τὸν ὅποιον ὅποιον εἶχαν στείλει εἰς τὸν κήπον, ἐπανήρχετο εἰς τὸ σπῆτι, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἐκατέβαιναν καὶ θὰ τὰς ἔβλεπε, καὶ ὅτι ἡ κυρία αὐτὴ μὲ τὰ μακρὰ ἄσπρα χέρια καὶ μὲ τὰ ὠραία μάτια θὰ τὸν ἐπρόσεχε. Ἦτο τόσον διατεθειμένος νὰ μὴν δίδῃ προσοχὴν παρὰ εἰς τὸν ἑαυτὸν του ! Ἀνεκάλυψε εἰς μίαν γωνίαν κοντὰ εἰς τὴν σέρα, μιὰ ἄδεια γλάστρα, μὲ σπάσιμο σὰν μιὰ πόρτα. Ἐπαίξε μὲ αὐτὴν φανταζόμενος ὅτι ἦτο καλύβη ὅπου ὀδηγοῦσε τὴν θεῖαν του. Ἄλλ' ἡ ὠρα τοῦ προγεύματος ἦλθε. Ἐπρεπε νὰ πᾶνε νὰ ζητήσουν τὸν Λουλοῦ, ὁ ὅποιος εἶχε ξεχάσει ὅτι ἦρχε. Εὔρε ὅλους εἰς τὸ τραπέζι καὶ ἐκάθισε εἰς τὴν θέσιν του σιωπηλός, περισσότερο ἀπὸ τὸ σύνθητες. Διατί ὅλοι οἱ ἄλλοι ἠθέλον τόσον νὰ τὸν κάμουν νὰ ὀμιλήσῃ ; Ὁ πατέρας του ἰδίως ὁ ὅποιος ἦτο εἰς τὸ πλάι τῆς θεῖας Ἰωάννας. Δὲν εἶχε τὸ ὕφος ὅτι τὸν ἔβλεπε. « Ἦσουν φρόνιμος Λουλοῦ ; ... Τί ἔκαμες σήμερον τὸ πρῶτ' ; Ἐπειτα θὰ κάμῃς τὸν περίπατό σου... Πρέπει νὰ τὸν πᾶνε νὰ ὀδῇ τὸ ἵπποδρόμιον τὸ ὅποιον ἦλθε ».

— Ἄ ! ἀλήθειαι, εἶπε ἡ θεῖα Ἰωάννα, ἔχει ἐδῶ ἵπποδρόμιον ;

— Ναι, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Λουλοῦ.

Καὶ ἦρχισε νὰ ὀμιλῇ ἀμέσως δι' ἄλλα πράγματα, ἀλλ' ὄχι εἰς αὐτὴν ! Καὶ αὐτὸ τοῦ ἐφάνη κακόν, αὐτὸ τοῦ ἐφάνη ἀνυπόφορον, εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον εἰς τὸ τέλος προσεπάθησε νὰ ἀπευ-

θῆναι τὸν λόγον εἰς τὴν ξενὴν αὐτὴν, ἔκαμε ὅτι ἠμπόρεσε : « Ἐκάματε καλὸ ταξεῖδι ; Εἴσθε καλὰ τώρα ; Εἴσθε πολὺ καιρὸν ἀσθενής... Ναι, ἤξεύρω, ἤξεύρω... » Καὶ τώρα ἦτο περισσότερο ὀδυνηρὸν παρὰ ὅταν ἐσιωποῦσε πρὸ ὀλίγου, καὶ ὁ Λουλοῦ ἔβλεπε τὴν μητέρα του ἢ ὁποῖα ἐγύριζε τὸ τραπεζομάντυλο, ὅπως ὅταν ἦτο στενοχωρημένη καὶ ἠθέλε νὰ κλάσῃ. Ἄλλὰ κανεὶς δὲν ἔκλαιε, διότι δὲν ἔπρεπε. Ὁ Λουλοῦ τὸ ἐννοοῦσε καὶ ἠσθάνετο τὸ αἰσθημα αὐτό, τὸ ὅποιον αἰσθάνονται τὰ παιδιὰ, ὅταν αἱ ἀνθρώπινοι θεότητες, αἱ ὁποῖαι εἶνε ὑπεράνω αὐτῶν εἶνε ψυχραὶ μεταξύ των ἢ ταρκαμέναι... Ἐσερβίσησαν τὸν καφφέ, ἀνάμεσα σὲ μεγάλη σιωπὴ, ἢ ὁποῖα ἐπίεζε τὴν καρδιά, καὶ ὁ πατέρας του μὲ τὸν ἦπιε, ἔφυγε ἀποτόμως, σχεδὸν ἀγενῶς, ὅπως κάμνουν οἱ ἄνδρες ὅταν ἐφέρθησαν ἀσχημα καὶ δὲν θέλουν νὰ τὸ ἀναγνωρίσουν οὔτε νὰ τὸ διορθώσουν. Αἱ δύο γυναῖκες ἀντήλλαξαν βλέμμα ἀγωνίας καὶ ἐσηκώθησαν ἐπίσης. Ἡ θεῖα Ἰωάννα ἂν καὶ πολὺ ταρκαμένη δὲν εἶπε λέξιν, καὶ ἐξῆλθε.

Καὶ ὁ Λουλοῦ τότε κατελήφθη ἀπὸ ἄμετρον οἶκτον, ὁ ὅποιος ἦτο ἀγάπη χωρὶς ὕβρια, μίαν μεγάλη ἐπιθυμίαν νὰ δείξῃ τὴν ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην του, τὴν ἀγάπην, τὴν ἀφοσίωσιν του. Ἦθελε νὰ φαντασθῇ κάτι, κάτι... δὲν ἤξευρε τί, ἀλλὰ κάτι τὸ ὅποιον νὰ ἔδειχνε ὅλα τὰ αἰσθηματά του.

Ἐπῆγε εἰς συνάντησιν τῆς θεῖας Ἰωάννας εἰς τὴν πόρτα τοῦ κήπου.

— Ἄκουσε τῆς εἶπε, λαμβάνων τὸ χέρι της, ἔχω μίαν μικρὰν ἀνάγκην : ὀδήγησέ με..

Διατί ἡ θεῖα Ἰωάννα ἢ ὁποῖα ἐκρατήθη ἔως τότε, ἦρχισε νὰ κλαίῃ μὲ λυγμούς, ἀκριβῶς ἐκείνην τὴν στιγμὴν : εἶναι ἀνεξήγητον..

PIERRE MILLE.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΕΛΙΣ

Ἡ εἰρήνη ὑπεγράφη εἰς τὸ Λονδῖνον καὶ οὐδέποτε ἐπιχείμενος πόλεμος ἐπαρουσιάσθη μὲ τὴν ὁρμὴν καὶ τὴν ἀπειλὰς ὅσας ἐπίσειε ἡ Ἑλληνοβουργαρικὴ ἐπιχειμένη σύρραξις.

Οἱ σύμμαχοι τῶν Βαλκανικῶν θειάμβων διαιροῦνται εἰς δύο κατηγορίας. Τοὺς πραγματικούς συμμάχους καὶ τοὺς προαιωνίους ἐχθρούς, οἱ ὁποῖοι θὰ ἤθελαν νὰ καταστρέψουν ὅλους τοὺς χριστιανούς τοῦ Αἴμου, ἀφοῦ τοὺς μεταχειρίσθησαν διὰ τὰ κατακτητικὰ σχέδια τῶν.

Ἄλλ' οἱ χριστιανοὶ θὰ ἀμυνθοῦν μὲ ὅλην τὴν δύναμιν, Ἑλληνας δὲ καὶ Σέρβοι δὲν θὰ ἀνεχθοῦν νὰ

χρησιμεύσουν ως όργανα τής Βουλγαρικής απληστίας. Η Ευρώπη φαίνεται επιθυμούσα να εμποδίση τήν επικειμένην σύρραξιν και μάλιστα αί Δυνάμεις τής Τριπλής Συνενόησεως, αί όποίαι καταβάλλουν μεγάλας και ειλικρινείς πούς τούτο προσπαθείας.

Εξ άλλου τò ζήτημα τής 'Αλβανίας και τών νήσων κρατεί έκκρεμη τήν 'Ελληνικήν ύπόθεσιν, περι ής και πάλιν θά αποφασίσουν αί μεγάλοι Δυνάμεις.

Εν γένει ό πολιτικός όρίζων είναι σκεπασμένος από σύννεφα και ή 'Ελλάς έτοιμίζεται δια νέους αγώνας πρòς υπεράσπισιν τών δικαιωμάτων της και τής υπέρθεώς της.

ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ ΚΑΙ ΚΟΥΖΙΝΑ

Τά χορταρικά και τά φρούτα εις τήν ήμερησίαν διάταξιν. Τά κρέατα δέν είναι ωφέλιμα κατά τούς θερινούς μήνας καθ' ους ό οργανισμός εξαιτλεϊται από τήν ζέστην και τά στομάχια εξασθενούν. Θά δώσωμεν σειράν συνταγών όλων τών τρόπων πού ήμπορεί νά κατασκευασθῆ κάθε χορταρικόν. **Κολοκυθάκια.** Τά βράζετε εις σαλάταν. Τά κάμνετε φέτες τηγανητά. Τής τηγανητές φέτες τρώγετε ή με σκορδαλιά, ήν τρώγεται τò σκόρδο, ή με σάλτσαν ντομάτα, όπως κάμνωμεν τήν σάλτσαν του βραστού.

Εάν τά θέλετε πιάτο έπισημότερον, τότε βάζετε εις σαγκανάκι μίαν σειράν κολοκυθάκια τηγανισμένα, μίαν σειράν τυρί τριμμένο παρμεζάνας και ψωμί τριμμένο και περασμένο από τρυπητό, μίαν σειράν μαϊντανό και μίαν σειράν σάλτσαν ντομάτα. Έπανάλαμβάνεται ότον χωρεί τò σαγκανάκι ή ή κκραθάνα σας. Τά βάζετε εις τόν φούρνον. Είναι πολύ νόστιμα και θρεπτικά. Κολοκυθάκια παρμαγεμιστά με κυμά και ρύζι τά συνειθισμένα. Κολοκυθάκια πικουτσάκια με τυρί. Αυτά σχίζονται εις δύο κατά μήκος, αφαιρείται όλίγη ψύχα. Έχομεν τυρί

φέτα ή φρέσκι μωζήθοα. Τήν ζυμώνωμεν με γάλα, προσθέτομεν τρία τέσσαρα αυγά όλίγη ψύχα ψωμί τριμμένο και μαϊντανό ψιλοκομμένο.

Απλώνομεν εις τò ταψί τά κολοκυθάκια με τò σκαμμένο μέρος επάνω. Βάζομεν εις τò σκάψιμο τήν φάρσα μας και τά σκεπάζομεν με σάλτσαν bechamel και τά βάζομεν εις τόν φούρνον. Τήν σάλτσαν αυτήν κάμνωμεν ως εξής: 2 κουταλιές φαρίνα με μία κουταλιά βούτυρο. Τά ψήνομεν όλίγον χωρίς νά κοκκινίσουν. Προσθέτομεν γάλα κρύο, λίγο λίγο και τά ανακκτόνομεν έξω από τήν φωτιά. Όταν ένωθοῦν όλα χωρίς νά γίνονται σβόλιχα, τότε τά βάζομεν πάντοτε ανακκτόνοντας εις τήν φωτιά όλίγον δια νά δέση. Με τήν σάλτσαν αυτήν σκεπάζομεν τά κολοκυθάκια μας.

Κολοκυθάκια au gratin. Τά βράζετε και τά περνάτε από τρυπητό. Τò σοτάρετε με όλίγο βούτυρο. Κάμνετε αρκετήν σάλτσαν bechamel, όπως τήν εξηγήσαμεν παρπάνω. Ανακκτόνετε τήν σάλτσαν με τό πουρέ σας τά κολοκυθάκια προσθέτουςα και πολλήν παρμεζάναν τριμμένην. Αν θέλετε κόβετε μέσα και ψιλά κομμάτια ζαμπόν.

Τά βάζετε εις δοχείον πού πηγαινεί εις τόν φούρνον, τά σκεπάζετε από επάνω με σάλτσαν, πού έκρηκτήσατε όλίγην, τά επιπάσσετε με τυρί παρμεζάνα και με τριμμένο ψωμί και τά βάζετε εις τόν φούρνον νά ροδίσουν.

Με τά κολοκυθια γίνονται ακόμη κολοκυθοκεφτέδες με τυρί, κολοκύθια γιαγνί με σκόρδο, κολοκύθια όμελέτα, κολοκύθια με τσίρους, και κολοκύθια δακτυλίδια με ντομάτα και με βούτυρο, και κολοκυθόριζο σαρκκοστινό.

Ωστε μόνον τά κολοκυθάκια ήμποροῦν νά κατασκευασθοῦν δεκατριών όλων ειδών.

ΓΑΛΑΚΤΟΥΧΟΝ ΑΛΕΥΡΟΝ ΝΕΣΤΛΕ

**ΤΕΛΕΙΑ ΤΡΟΦΗ ΔΙΑ
ΤΑ ΒΡΕΦΗ, ΑΝΑΡΡΟΝΥΑΣ ΚΑΙ ΓΕΡΟΝΤΑΣ
ΠΕΡΙΕΧΕΙ ΤΟ ΚΑΛΙΤΕΡΟΝ ΕΛΒΕΤΙΚΟΝ ΓΑΛΑ**

**Πωλεται εις όλα τα φαρμακεία και φαρμακωπορεία.
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ Δεσά τήν Ελλάδα και Κρήτην.**

Κ^{ΟΣ} ΕΥΓ. ΠΛΟΚ ΑΘΗΝΑΙ